

MAGYAR LADÓK

BUD.

VI. kerület, Császár-út 55.

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

IX. évfolyam, 227 (2511) szám.

Szerda

Nagyvárad, 1940 október 23

A megnagyobbodott ország költségvetése

Nagyszabású gazdasági és népjóléti munkaterv végrehajtása az 1940—41-ik évben. A pénzügyminiszter ötnegyedórás beszédben terjesztette elő a jövő év pénzügyi terveit

Budapestről jelentik (MTI): A képviselőház mai ülését délelőtt tíz órakor nyitotta meg *Tasnády-Nagy* András elnök. A mai ülésen teljes számban vettek részt a képviselők. Az ülés elején megválasztották a különböző bizottságokat, majd az állandó összeférhetetlenségi bizottság tagjai letették az esküt. *Rádcsay* igazságügyminiszter betérjesztette a Ház elé a büntető felelősséghez fűződő hátrányos jogkövetkezmények korlátozásáról és megszüntetéséről szóló törvényjavaslatot. Ezután az elnök az ülést felfüggesztette.

Szünetben megalakultak a bizottságok, majd szünet után *Reményi-Schneller* pénzügyminiszter betérjesztette az 1941 évi állami költségvetést, melyet nagyobb beszédben ismertelt.

A pénzügyminiszter mindenekelőtt emlékeztetett arra, hogy már a harmadik költségvetést terjeszti be. 1938 tavaszán még a trianoni Magyarország területe szerint, 1939 őszén indennitást kért és azután másfél éves költségvetést tereztett be: a felvidéki és kárpátaljai területtől megnövekedett Magyarországra szőlőt. A mostani költségvetés benyújtásánál is felvetődött a kérdés, hogy esetleg indennitást kér, hogy ezután a keleti és erdélyi területtől ismét megnagyobbodott országnak a teljes költségvetését terjeszse a Ház elé. A keleti és erdélyi területek majd az 1941. évi költségvetésben szerepelnek először, de addig is mód van arra, hogy a visszacsatolásról szóló törvényben biztosított felhatalmazással a visszacsatolt területek feladatait megoldják. Ezek a feladatok nagyok és nehezek, de bizonyára valamenyünk szívből mondhatja, hogy boldog az a nemze-

dék, melynek ilyen feladatok jutnak osztályrészül. (Nagy taps és éljenzés.)

— Két évtizeden keresztül — folytatta a pénzügyminiszter, — életlehetőségünkől megfosztva, egyedül létfenntartási küzdelmet folytattunk. A területek visszacsatolásával a helyzet javult. Fontos nyersanyagok kerültek vissza, így: fa, só, réz, ólom, horgany, kén, arany és ezüst. Némelyekben exportképesek leszünk, másokból kevesebbet kell behoznunk, mint eddig. Az értékesítési lehetőségek is lényegesen megjavultak. Ennek első feltétele azonban a közlekedés megteremtése.

Kellő anyagi fedezet az erdélyi munkálatokra.

A miniszter itt felsorolta, hogy az erdélyi területen milyen vasútépítési munkálatok folynak. Az útépítés terén is megindult a gyors munka. A szükséges pénzeszközöket már a kereskedelmi miniszter rendelkezésére bocsátotta. Minden intézkedés megtörtént, hogy a mezőgazdasági és ipari termelés folyamatosságát biztosítsák. Megkezdődtek már is a földben levő kincsek felkutatásának munkálatai. Gondoskodás történt az áruellátásról, folyamatban a hitelszervezetek bekapcsolása a magyarországi hitelszervezetekbe és rövid időn belül befejeződik a még hiányos statisztikai adatgyűjtés is, hogy az erdélyi programnak a terjedelmes és fontossági sorrendje megállapítható legyen. Mindehhez természetesen pénz kell, de bejelentheti, hogy intézkedés történt a kellő anyagi fedezet előteremtéséről. Ezeknek előrebocsátása után áttér a költségvetés ismertetésére.

Kiadás 1379 millió pengő, bevétel 1344 millió pengő, hiány 35 millió pengő

Az 1941. évi költségvetés ismertetésénél összehasonlítási alapul az 1939—40. évi másfél-évi költségvetésnek kétharmadát veszi. Az állami közigazgatás kiadásai 1155 millió pengőről 1379 millió pengőre emelkedtek. A 224 millió többletből előbb le kell vonni az üzemi jellegű kiadások többletét. A tényleges emelkedés így 169 millió pengő. A honvédelmi tárca költségvetése 53 millió pengővel emelkedett. Az adósságszolgálat is 25 millió pengő emelkedést mutat. Új tétel a nép- és családvédelmi alapnak a 30 millió pengős dotációja. (Nagy taps és éljenzés.) A fizetések és nyugdíjak húsz millióval emelkedtek, de ebbe még nem számították be azt a fizetésemelést, amelyet most léptetnek majd életbe. Emelkedett a vízi beruházásokra szánt összeg is és emelkedést je-

lent a falu egészségügyének fejlesztésére szolgáló intézkedések ellátása is. A bevételek 1086 pengőről 1344 millióra emelkedtek. Rá kell mutatnia arra, hogy az emelkedés részben az adóbevételek emelkedéséből származik. Végül megemlíti az állami közigazgatásban 35 millió pengő hiányról van szó a tavalyi 69 millióval szemben.

A szociális jellegű kiadások kétszeresre emelkedtek.

A pénzügyminiszter rámutatott ezután arra, hogy a költségvetés előirányzásánál minden téren figyelembe vette a szociális szempontokat és ezért a szociális jellegű kiadások összege csaknem kétszeresére emelkedett a költségvetésben. Legjelentősebb a nép és családvédel-

mi alap, melyre hatvan millió pengőt fordít. Ugyancsak jelentős összeget fordít egészségvédelemre, a népbetegségek elleni küzdelemre és általában a közegészségügy fejlesztésére. Végleg megszüntetik az állástalan diplomások alkalmaztatását, rendezték a malomellenőrök ügyét és beállították az üzemekben a gyermeknevelési pótlékokat azokra a kategóriákra is, amelyek eddig még nem kapták azt meg.

A miniszter ezután a Ház tagjainak nagy tapsa és helyeslése között bejelentette, hogy a közeljövőben rendeletet ad ki, mely a tisztviselői fizetéseknél hatályon kívül helyezi az eddigi csökkentő rendelkezést. Ennek folytán a tisztviselőkre vonatkozó emelkedés 7 százalék, a nyugdíjasokra vonatkozó pedig 4 százalék. Tehát a kiadás a költségvetésben a beruházásokkal együtt több, mint 400 millió pengő. A katonai szolgálat és rossz termés következtében sokan nem tudták megkeresni a félre való kényeret, ezért 40 millió forintban újabb közmunkaprogramot állítottak össze, melyet mindaddig, míg az időjárás engedi, folytatni kell, sőt, ha lehet, még a télen is. A közmunkaprogram főként útépítésekre, vízi munkálatokra vonatkozik. Előteremtették ezeket az összegeket nemcsak a honvédség részére, hanem minden más tekintetben is. A kormány pénzügyi politikájára bár elvben megegyezik mind a német, mind az olasz pénzügyi politikával, természetesen hozzáidomul a magyar jelleghez, a magyar méretekhez. Az aranyat az öt megillető helyre kell állítani, hogy a nemzetközi fizetési forgalomban előállt egyenlegek kiegyenlítésére szolgáljon.

Az erdélyi munkaprogram végrehajtására kamatozó nyereségykölcsönt bocsátanak ki.

A továbbiakban rámutatott arra, hogy a pénzügyi politikájának négy pillére van. Ezek között első az adópolitika. A folyton jelentkező újabb feladatok anyagi erőfeszítést kívánnak, melyeket adóztatás útján kell előteremteni. Figyelembe vette azonban azt a szempontot, hogy az adózást igazságosan és méltányosan osszák meg. Hangoztatta, hogy erdélyi kölcsönt vezetnek be, melynél igénybe kívánja venni a hitelintézeteket, az egész hitelszervezetet, a biztosítási intézményeket, az ipari vállalatokat és egyéb forrásokból is meríteni kíván. Az ország megnövekedése feletti örömben — úgy mond — mindenki vegye ki részét azzal, hogy hozzájárul az ország újjáépítéséhez. Ezért erdélyi kamatozó nyereségykölcsönt bocsát ki, mely a kamat mellett nyereséi lehetőséget is biztosít. Meggyőződése, hogy az ország lakossága megfelelő módon részt vesz ebben a kölcsönben. Erdély visszaterése és annak körülményei azonban még további problémája. Nem kétséges, hogy a trianoni békeszerződés problémája. Nem kétséges, hogy a trianoni békeszerződésen alapuló kötelezettségek megszűntek, tehát elérkezett az idő, hogy a Ház ebben határozzon és ezért a hadikölcsön átértékelésére, valorizálására vonatkozólag törvényjavaslatot fog benyújtani. (Nagy taps és éljenzés.)

A kormány pénzügyi politikájának szintén egyik fontos alappillére a termelés. A termelés fejlesztése a legfőbb cél. Meg kell állapítani, hogy mit, milyen mennyiségben és minőségben kell termelni, mert ez nagyon fontos.

Külkereskedelmi kérdések.

A pénzügyminiszter a továbbiakban külkereskedelmi kérdésekkel foglalkozott főleg a nyersanyagbeszerzéssel. Hangoztatta, hogy gazdasági kapcsolataink a tengelyhatalmakkal még jobban kiélemlődtek az elmúlt években. Német külkereske-

delmünk erőteljesen fejlődött, az olasz is kedvezően alakul. A Szovjettel kötött kereskedelmi szerződésünk a nyersanyagellátás szempontjából igen fontos.

Ezután áttért a miniszter a védetség kérdé-
sére. Hangoztatta, hogy bár idejét látja annak,
hogy ezt a rendszert megszüntessék, de tekintettel
az idei rossz termésre, a védetség fokozatos meg-
szüntetése csak 1941 végén következett be. Foko-
zott gondoskodás történik arról, hogy megfelelő
keretben beruházási és termelési hitel álljon a
mezőgazdaság és ipar rendelkezésére. A nemzeti
önállósítási alap minden tekintetben bevált és en-
nek keretét lényegesen kibővítik. A Magyar Nem-
zeti Bank kamatlábát 4 százalékról 3 százalékra
szállították le. Ez szintén a termelés céljait szol-

gálja. A termelés fejlesztésének biztosítása mellett
az árpolitika terén is intézkedéseket kellett hozni.
Az árpolitika szolgálatában áll az árrögzítés és a
pénz vásárló erejének fenntartása is. Mindkét te-
kintetben fontos intézkedéseket tett a kormány. A
legfontosabb és elsőrendű életpolitikai cikkek
árának emelését megakadályozta, ha kell, súlyos ál-
dozatok árán is.

Végül hangoztatta a miniszter, hogy a kormány
pénzügyi és gazdasági politikája már is eredménye-
ket mutathat fel. Ez bizonyítja, hogy a kormány
helyes úton jár.

A pénzügyminiszter hosszú, ötnegyedórás be-
szédét a Ház hosszasan megtapsolta. A legköze-
lebbi ülés 28-ikán, hétfőn délelőtt lesz.

Várady István halála

Megdöbbenően szomorú hír terjedt el
kedden reggel a városban: Várady István ta-
nító hétfőn este agyvérzés következtében várat-
lanul meghalt.

Az életerős, mindig mosolygó, tevékeny
Várady István néhány nap előtt még bent járt
szerkesztőségünkben. Ki gondolta akkor, hogy
nem sokkal ezután fátyolos szemmel és
elborult lélekkel azon a szép, csöndes, de
gazdag tevékenységű magyar életen kell majd
eltűnődnünk, amely Isten kiszámíthatatlan
akarata folytán hirtelen megszűnt: Várady
István örökre elnémultan fekszik ravatalán.

Várady István példaképe volt a lelkes ma-
gyar tanítónak. 1880-ban született Alsókosá-
lyon. Iskolái elvégzése után 1901-ben lépett a
tanítói pályára Nagyváradon és egészen 1919-ig,
a románok bevonulásáig a lelkiismeretes ma-
gyar tanítók élsapátában nevelte a gyermeke-
ket. Magyar érzése visszatartotta attól, hogy es-
küt tegyen és állást ettől az időponttól nem
vállalt. Ellenben agilitásának, szervezőerejének
teljes súlyával bekapcsolódott a Hangya szövet-
kezet és a Népszövetségi Hitelintézet működé-
sében s a Hangya fellendülése főképp az ő pó-
tolhatatlan munkásságának volt köszönhető. A
Katolikus Körnek előbb mint ifjusági vezetője,
később pedig mint választmányi tagja dolgo-
zott s tiszta, vallásos lelkével bekapcsolódott
minden katolikus megmozdulásba s az Egy-
háztanácsban is buzgó munkásságot fejtett ki.

A kisemberek fíradhatatlan támogatója,
védelmezője volt s a Hangya vezetésében is ez
a szellem irányította.

Egyetlen fiát, Istvánt papnak nevelte. Ak-
kor volt a legboldogabb, amikor fia pappász-
telésén jelen lehetett. Lehetséges, hogy érezte
maga is: nincs már sok ideje e földi életben
s mindig arra kérte a jó Istent: csak fia pappá
szentelését és Erdély felszabadulását megérhes-
se. És a jó Isten meghallgatta imáját. Várady
István, — ha élet- és munkacerejének teljében
is, — de megnyugvással hunyhatta be örökre
szemeit, mert pap fia már a felszabadult Nagy-
váradon hirdelheti az Igét.

Várady István halála mélyen megrendített
mindenkit, aki ezt a végtelenül rokonszenves
férfit ismerle s halálát feleségén, Szemes Ilon-
nán és fián kívül volt tanítványai nagy serege
és tisztelőinek táborá gyászolja.

Temetése 24-én, csütörtökön délután 4 óra-
kor lesz a Haller-kápolnából.

Háztartási-Gazdasági szaktanfolyamok kez- dődnének Nagyváradon a legújabb m. kir. mi- niszteri tanterv alapján.

A tanfolyam nyolc középsiskolát végzett
leányok részére 1 éves, 4 középsiskolát, vagy
hét, illetve nyolc elemi végzettségű részére 2
éves.

Mindkét tanfolyam célja gazdaságilag
képzett, intelligens magyar háziasszonyokat
nevelni. Az iskola tananyaga: magyar irodal-
om s nevelés kiegészítése, háztartási-gazdasá-
gi számvitel, gyors és gépirás, nevelés és
csöcsömőápolás, egyszerű polgári főzés, egysze-
rű házi cukrászat és hideg ételek, kézimunka,
szabás-varrás, szövé, ruhagondozás, a házi-
asszony-hatáskörébe tartozó gazdasági gyá-
korlatok.

Az előadások november 4-én kezdődnek.
Az iskola bentlakással van egybekötve.
Tájékoztatót készséggel küld a

Vezetőség,
Nagyvárad, Gróf Csáky István-u. 27.

Megszüntették a liszt után szedett, ugynevezett péktaxát

A m. kir. Nagyvárad városi katonai pa-
rancsnokság a Gy. 3332/1940. kat. közig. szám
alatt kiadott 12. sz. közérdekű közigazgatási
napiparancsában a következőket közli: Hirdet-
mény. A m. kir. honvédezőkár főnöke 3021.
Vkf. kat. közig. 1940. sz. rendeletével a felsza-
badult területeken a román jogszabályok sze-
rint a liszt után szedett mázsánkénti 30 leis-
illettéket (u. n. péktaxát) 1940. évi október hó
20-ik napjától kezdődően megszüntette. Nagy-
várad, 1940. október hó 22-én.

Vitéz Rajnay Károly, s. k.
tábornok, városi katonai parancsnok.

Ünnepi megnyitó ülés a kolozsvári tudomány- egyetemen

Az egyetemi tanács megalakulása.

Csáky István gróf külügyminiszter dísz- doktorrá avatása

Maga a közoktatásügyi minisztérium inté-
zi a kolozsvári tudományegyetem újra megnyi-
tása ünnepének a rendezését. Onnan mentek
szét az országba a meghívók a kormány, a
törvényhozás erdélyi tagjai s más közéleti ve-
zetők részére. A meghívót domborművű ma-
gyar címer díszíti, mely alatt a szöveg a kö-
vetkező:

MEGHÍVÓ

a magyar királyi Ferenc József Tudomány-
egyetemnek

VITÉZ NAGYBANYAI HORTHY MIKLÓS
UR Ö FŐMÉLTÓSÁGA, MAGYARORSZÁG
KORMÁNYZÓJA JELENLÉTÉBEN

Kolozsvárolt a m. kir. egyetemi Mátyás Király
Diákház dísztermében 1940. évi október hó
24-én délelőtt 11 órakor tartandó

ÜNNEPI MEGNYITÓ ÜLÉSÉRE.

Az ünnepi ülést 9 órakor az Egyetem-utcai ró-
mai katolikus egyetemi templomban Veni
Sancie és szentmise, a Farkas-utcai református,
a Magyar-utcai evangélikus és a Magyar-utcai
unitárius templomban istentisztelet előzi meg.
Megjelenés fekete magyar ruhában vagy fekete
öltözetben, a m. kir. honvédség tagjai rend-
es soron kívüli díszben.

Az ünnepi megnyitó ülés rendje a követ-
kező: 1. Himnusz. Enekli a szegedi egyetemi

énekkar. 2. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi
miniszter beszéde. 3. A Főméltóságú Kormány-
zó Ur engedélyt ad a megnyitásra. 4. Magyar
Hiszekegy. 5. A rector magnificus megnyitó
beszéde. 6. Üdvözlések: A kolozsvári egyetem
volt tanítványainak és ujonnan kinevezett ta-
nárainak képviselője. A budapesti királyi ma-
gyar Pázmány Péter Tudományegyetem rectora
a magyar egyetemek és tudományos egyesületek
nevében. Az egyetemi ifjuság képviselője. 7.
A rector magnificus zárószava. 8. Szózat. Ének-
li a szegedi egyetemi énekkar.

Doktoravató ülés

Megelőző napon, október 23-án, délután 6
óra 45 perckor az egyetemi tanács doktoravató
ülést tart, amelyen dr. gróf körösszegi és ador-
jáni Csáky István m. kir. titkos tanácsos, kül-
ügyminisztert avatják föl a jogtudományok
tisztelendő doktorává. Erre az ülésre is díszes
meghívót bocsátottak ki, mely azt mondja,
hogy a tiszteletbeli doktorrá avatás amaz érde-
mek elismerésül történik, melyeket a külügy-
miniszter a kolozsvári egyetemnek ősi székhely-
ére való visszatérése körül szerzett.

Ugyanaznap 20 óra 30 perckor a kolozs-
vári Marianum nagytermében estebéd lesz,
melyre a közoktatásügyi miniszter adott ki
meghívót. A megjelenés itt is fekete magyar
ruhában vagy ünnepi öltözetben történik.

Az ujonnan megnyitó kolozsvári egyetem
tanári kara teljes névsorát következő számunk-
ban hozzuk.

A minimális munkabérek megállapítása

A m. kir. Nagyvárad városi katonai parancs-
nokság a 3578-1940. kat. közig. szám alatt a kö-
vetkező rendeletet adta ki:

A minimális munkabérek megállapítása tár-
gyában egyelőre a vásári cipészek és csizmadiák,
valamint a szabóiparos szakmában dolgozók ré-
szére a következő munkabéreket állapítom meg,
illetve az ezidőszert érvényben lévő munkabé-
reknél az alábbi emelést rendelem el:

1. a vásári cipészeknél és csizmadiáknál pá-
ronként 33 filléres,
2. a méret utáni, konfekciós és a magyar sza-
bó, ipari szakmunkások részére 25 százalékos
béremelést.

Egyben elrendelem fent! ipari szakmunkák-
nál a napi 8 órai munkaidő pontos betartását.
Fent! rendeletem be nem tartóival szemben a
legszigorúbb eljárást teszem folyamatba.
Ezen rendelet mai napon lép érvénybe.
Nagyvárad, 1940. október hó 22-én.

Vitéz Rajnay Károly, s. k.
tábornok, városi katonai parancsnok.

A Boldogságos Szűz

Írták: Spiragó F. —
Mojzes F. — Németh A.

Fűzve 3 Pengő és portó

A szentírás a hagyomány és a magánnyil-
latkoztatás adataiból rajzolja meg ebben a
könyvben a világhírű szerző a Boldogságos
Szűz életét s kiváltságos méltóságát

Külpolitikai fontosságú utazások a nagyvilágban

Amerika római nagykövete Berlinben volt és onnan Washingtonba érkezett. — Eden angol hadügyminiszter közelkeleti utazásai miatt úgy Egyiptomban, mint a Balkánon erős az ellenhangulat. — Rust német birodalmi miniszter Bulgáriában

Washingtonból jelentik: Kirk, az Egyesült Államok római nagykövete Berlinből jövet, Washingtonba érkezett, hogy jelentést tegyen és utasításokat vegyen át. Még nem biztos, hogy mikor utazik vissza Rómába.

Berlinből jelentik (Német Távíratok Iroda): Rust német birodalmi nemzetnevelésügyi miniszter a bolgár fővárosban történt fogadtatása után Bulgária vidékén tesz utazásokat, hol a kormányhatóságok és a közönség részéről meleg ünneplésben van része. A német birodalmi miniszter a Sipka-szorosba is elutazott, hol kuszorút helyezett el az ottani hősi emlékoszlopon.

Rómából jelentik (MTI): Olasz körökben Eden közelkeleti útjával kapcsolatban a következő megjegyzéseket teszik:

1. Eden útja világosan mutatja, hogy az angolok közelkeleti helyzetét rendkívül súlyosnak tartják. 2. Az olasz nép változatlan rokonszenvvel viseltetik az egyiptomi nép iránt, mely továbbra is ellenáll az Olaszország elleni háborúbalépés érdekében reá gyakorolt angol nyomásnak. Olaszország megújítja azt a kijelentést, hogy nem akar Egyiptom ellen küzdeni, hanem csak azok ellen, akik Egyiptomot katonai támaszpontnak építették ki Olaszország ellen. 3. Eden közelkeleti útjának célja nyilván az, hogy megerősítse Anglia tekintélyét olyan közelkeleti országokban, amelyek még nem határozták meg végleges politikájukat. 4. A valóság már mindenki előtt kézzelfogható: a tengelyhatalmak határozott lépéssel haladnak a végső győzelem felé. Az olasz haderő a Földközi-tengeren már súlyos csapásokat mért Angliára és a jövőben még súlyosabb csapást mér reá.

Szófiából jelentik (MTI): A *Slovo* című bulgár lap foglalkozik Eden tervbevetett balkáni útjával. A lap kijelenti, hogy Bulgária ellenáll minden olyan kísérletnek, mely az angol háborús érdekkörbe akarja vonni a Balkánt.

Kettős játék a zsidókkal és az arabokkal.

Rómából jelentik (Stefani): Az angol külügyminiszter palesztinai útjával foglalkozva a *Messaggero* megjegyzi, hogy annakidején Anglia megígérte egy zsidó állam felállítását. Ezzel egyidőben Lawrence ezredes függetlenségét

ígért az araboknak, hogy elszakítsa őket a török birodalomtól. A lap fölveti a kérdést, milyen újabb mesterkedéshez folyamodik most Anglia, hogy kimeneküljön az elszigeteltségből. Most ugyanis a kettős játék lehetetlen,

Eden angol hadügyminiszter Transjordaniából hirtelen visszautazott Egyiptomba és lemondott a balkáni útról

Berlinből jelentik (Német Távíratok Iroda): Eden angol hadügyminiszter közelkeleti utazásai azzal a tervvel voltak kapcsolatosak, hogy ő a mostani palesztinai útjáról Istanbulba megy tovább, majd Athént és Belgrádot is meglátogatja. Mindenütt az angol hadiérdekért való kapcsolatokat kívánta erősíteni. Palesztinai útja során Jeruzsálemből Transjordániába el is érkezett; ott azonban az ottani arab körök-

mert az arabok nagyon jól tudják, hogy az angolok minden rokonszenve a zsidók felé fordul. Megfoghatatlan, hogy Anglia miként akarja az izlam világát Olaszország ellen ingerelni, amikor olyan nyílt alakot ölt a zsidók védelme.

Eden e tájékozódások folytán hirtelen visszahívták Egyiptomba s lemondott arról, hogy a balkáni fővárosokba tervezett útját továbbfolytassa.

Németország délkelet-európai politikája továbbra is barátságos marad Törökország és Jugoszlávia iránt.

Belgrádból jelentik (MTI): A *Politika* és *Vreme* vasárnapi száma első oldalán feltűnő alakban közli a német hivatalos helyen elhangzott kijelentést a Birodalom délkelet-európai politikáját illetően. Mindkét lap szövege szerint közli az *Aavala* berlini jelentését, mely szerint a *Wilhelmstrasse* szövegíróje megcáfolta a német nyomásra vonatkozó híreszteléseket. Németország továbbra is normális, sőt részben baráti kapcsolatot kíván fenntartani Jugoszláviával, Görögországgal és Törökországgal. Nem követeli egyetlen államtól sem, hogy csatlakozzék az európai új rendhez, ha arra nem mutatkozik hajlandóság. Nem tulajdonítanak különösebb jelentőséget berlini körökben Eden közelkeleti útjának sem, mert ez nem rejthet meglepést a tengely részére.

Erdélyi Testvérek köszönt a Hegyalja Világhírű borait ajánlja a „Tokaji Vinea”

„Tokaji Vinea”

lokaji bortermelők saját termésű borait értékesítő szövetkezet. — **Allamlag márkázott borok. Sátorajjaujhely**

től olyan értesítéseket kapott, hogy az arab világmozgalmak angolellenessége Egyiptom nemzeti többségében igen határozott erejű, s emiatt Anglia nem nagyon számíthat a maga világharcában az arabok együttműködésére.

Az angol követek találkozója Törökországban

A török politika a balkáni béke mellett. — Az angol politika elvesztette a Szovjetet

Belgrádból jelentik (Bud. Tud.) A *Politika*, az angol követek konferenciájával kapcsolatban figyelemreméltó hírt közöl Istanbulból. Eszerint az angol követek törökországi találkozója összefüggésben áll a délkeleti, illetve a balkáni eseményekkel. A jelenlegi körülmények között mellékes, hogy a romániai események a Szovjet előzetes tudtával vagy anélkül játszódtak le. Most az

a fontos, hogy a Közelkeleten semmiféle meglepő esemény nem fog bekövetkezni. Törökország — hangoztatják török politikai körökben — magartartását már végleg megállapította. Ebben a saját fegyveres erejére támaszkodik. A török kormány elhatározása értelmében mindent meg fogna tenni, ami megfelel a közelkeleti helyzet szükségleteinek. Jólétesült török politikai körökben úgy tudják, hogy az a nyugalmi állapot, mely most áll fenn, sokkal tovább fog tartani, mint ahogyan gondolták. Megállapítják azt is, hogy a közelkeleti és balkáni helyzetben bizonyos javulás észlelhető. Ami a Szovjet magartartását illeti, azt összefüggésbe hozzák az Egyesült Államok magartartásával.

Moszkva megegyezésre jut Japánnal

*Helsinki*ből jelentik: Semleges diplomáciai körök véleménye szerint az angol kormány valószínűleg már veszteségtételnél könyvelte el a Szovjetet. Az angol-orosz viszony kiéleződéséhez hozzájárult Maisky és Halifax megbeszélése a balti hajók és a balti arany elkobzása ügyében. Azt hiszik, hogy Moszkva, Németország hatásának súlya alatt és a németekkel való szövetség kedvéért beletörődik a német uralomnak legalább a Dardanellákig terjedő balkáni kiterjesztésébe. Angol körök meggyőződése szerint Moszkva hajlandó Japánnal olyan megállapodást kötni, mely beleilleszkedik Japánnak a tengelyhez való szövetségébe.

Háborus kormány Japánban

*Tokió*ból jelentik: (NTI) Konoye japán miniszterelnök, a mostani kivételes időkre való tekintettel a közeljövőben állítólag erős háborús kormányt szándékszik alakítani a kormányor-

Az olasz csapatoknak a legrosszabb terepen kell előrenyomulniuk Egyiptomban. Ez a kép is a sivatag egy érdekes részén készült, olasz gvarmati katonaságról.

Római levél

Találkoztam az imádkozó magyar leventékkel...

Magyar honvédek kisgyerekek korom óta, sajnos, még nem láttam, de találkoztam a magyar leventével és ez elég volt nekem, hogy elképzeljem a magyar honvédet. Ne dobjon rám követ senki, ha így következtetek, de azt hiszem a festő bimbóból meg szabad ítélni az eljövendő színpompás virágot.

Az édes hazától messze, idegen földön találkoztam először magyar leventével. Ott azon az áldott földön, ahol szinte áll a történelem, ahol a jelen, múlt, jövő szinte eggyé olvad össze, s ahol az évezredek büszke alkotásai évezredek távlatokból ölelkeznek össze. Ott, ahol nagy testvériségben karolja át a szent Péter-téri obeliszk, — amelyik látta a gyermek Jézus egyiptomi jutását — a Mussolini Forum aranyfedelű monolitját, amit csak a ma emelt a birodalom alapító nagy vezérnek, a Koloszeum a Vittore Emmanuele emlékművet, a szent Péter-bazilika kupoláját a Panteont, itt ebben a városban, az örök Rómában találkoztam a magyar leventékkel.

Láttam őket elvonulni tiszteletadással az Ismeretlen Katona előtt, hallottam az embereket megbabonázó muzsikájukat, végignéztam a város nevezetességeit látogató fegyelmzett sétáikat, végig ujongtam a Mussolini Forumon kb. 20.000 ember előtt tartott pompás bemutatójukat: a felvonulást, a magyarruhás táncot, a szertornát, fokosaik mesteri kezelését s boldogságtól kicsordult lélekkel ujongtam. Nem bírtam magammal. Elemi erővel tört fel bennem a 22 év óta elnyomott öröm s széttörte gátjait a visszafojthatatlan lelkesedés. Ha csak ennyit láttam volna is, azt mondhatnám: köszönöm, Istenem, hogy így mutattad be nekem, a hazájától egyelőre távol élő székely fiadnak a magyar leventét...

De ennél sokkal többet láttam... Olyasmint, amit régebb sohasem láttam; látam az imádkozó magyar leventét! Láttam azt a menetelésben dacos, büszke, nyilegyenes és utolsó porci-kójáig fegyelmzett leventét vezető tisztjével leborulni a Mindenható előtt. Láttam a szent Péter-bazilikában áhitatosan térdelő s imádkozó magyar leventét. És ez oly látvány volt, ami átjárta a lelket s megáitotta a szívet, amit senki sem fog elfelejteni soha, aki látta.

Olyan volt, mint egy mennyországba átnyúló szép álom...

Október 16-án reggel a gyengülő őszi napsütésben, Szűzmáriás magyar lobogó alatt, Vitéz Loósy Alajos alezredes vezetése alatt egy derék levante század vonult fel áhitatos fegyelmekkel a szent Péter-bazilikába. A bazilika jobb oldali hajójában, a Nagy szent Leó-oltár előtt, ott, ahol a művész dombormű azt a jelenetet ábrázolja, hogy a mindent pusztító s fölégető hún vezért, Attilát, Róma előtt megállítja és visszatérésre kényszeríti a pápa fegyvertelen lelki hatalma, Attila késő uokái most összetett kézzel, hódoló szívvel, tömjénillatos lélekkel térdelnek s szentmisét hallgatnak. Hódolnak az előtt, aki akkor régen innen visszafordította a legyőzhetetlen istenosorót... Az hódítani jött s nem győzött, ezek hódolnak s hódolatukkal nagy győzelmet arattak.

A szentmise lassan megkezdődik... Luttor Ferenc pápai kamarás, a szentszéki magyar követ tanácsosa celebrál s két levante szolgálja az oltárt. A levanték imádkoznak s közbenbe az ifjú Fricsay Richárd mesteri vezetése alatt felbúgnak a levante zenekar kürtjein a drága magyar egyházi énekek: a „Boldog Asszony Anyánk”, „Ah, hol vagy magyarok...” s kristálytiszta akkordjaik a levanték imádkozó lelkében megfűződve végigszállnak az aranyos boltívek alatt és a kupolán át fölszállnak a nagy Isten trónjához, hogy Őt megkéreljék: Uram, nézd, itt vagyunk, neked adjuk szívünket. Azért adjuk, mert ennél többünk nincsen. Fogadd el s áldd meg szenvedő, csonka hazánkat s véd meg a fajunkat, Istenünk, ne hagyj elveszni a Tisza-Duna táján s a Kárpátok ölen érted hűszkődő jó magyarjaidat... S amíg ott állok s próbálgatom én is lelkem

az ő imádságukba kapcsolni, hallanom kell az oda-sereglett emberek beszélgetését, halk megjegyzéseit. Az egyik sarokban a bazilika kanonokjai összebújva suttognak:

— Nézzétek ezeket a fiúkat, mily áhítatos figyelemmel imádkoznak mind! S hogy ministrálnak azok ott! Katonától ilyet még sohasem láttam. Ez páratlan, így még a papok sem csinálják! Főlemelő, gyönyörű, bello, bellissimo...

És az áhítat a levantékről átragad a körül-állókra s a szent Péter-bazilika művészetét megcsodálni jött bámulók áhítattól áttüzesedett arccal imádkozókká lesznek. Tüzet fog a lelkük s ezt a tüzet a magyar levanték gyújtották...

A szentmisének vége van. Pápai kihallgatásra indulnak a levanték. Egy őszhajú, megtört hátú öreg ember nézi, nézi a sok fiatal ígéretet s néma könnyei ezekbe a szavakba olvadnak:

— Menjétek, fiaim, menjétek a szent Atyához. Ő már régóta nagyon szeret benneteket. De ha sohasem ismert volna is, örökre megszeretett volna azért, amit most cselekedtetek. A jó Isten áldjon meg kedves gyermekeim. Amit ti tettetek, olyat még nem láttam...

A pápai kihallgatás következik... A nagy Sala della Beatificazione terme zsúfolásig megtelt új házaspárokkal, zárandokokkal, minden rangú és rendű emberekkel. Katonás fegyelmekkel, tisztjeivel az élén ott várakozik a magyar levante is. Krisztus földi helytartóját várja. Telnek a percek s mikor végre feltűnik az ajtóban a Szentatya átszellemült, aszkéta alakja, kitör a visszafojtott lelkesedés s mindenki ujjong a maga módja szerint. A tömeg orátkva eljenz, önfeledten tapsol, van ki zsebkendőjét lobogtat, van olyan is, aki hódolata jeléül csókot int: a magyar levante egy emberként térdre ereszkedik.

Megkezdődik a kihallgatás. A szent Atya legfőbb papi áldásával bocsítja útjára a többszáz új házaspárt, vigasztaló szavai vannak mindenkihez s végre a magyar levantékhoz fordul s szép magyar nyelven köszönti őket:

— Kedves fiaim! Nagy szeretettel fogadunk benneteket a közös aya hajlékában. Isten hozott benneteket. Kedves levanték! Éljen szent István ország, éljen Mária ország! Dicséretessék a Jézus Krisztus! Sebb jövőt!...

— Adjon Isten! — volt a levanték egy szívvél, egy hangon mondott válasza.

S mikor fölsír a zenekar kürtjein az: „Ah, hol vagy magyarok...” kezdetű ének, ösztönösége nagy meglepéssel inti magához vitéz Loósy Alajos parancsnokot, hogy tetszésének s örömeinek kifejezést adjon. És ezzel a pápai kihallgatás véget ért. Azt mondják, hogy a szent Atya nagy meglepéssel jegyezte meg környezetének:

— Szerettem ezeket a magyarokat, mert míg mások jelenlétükben felállva tapsoltak s ujjongtak, ők hangtalanul, jegyeimezeten térdreereszkednek s imádságos lélekkel fogadják az áldást...

Ami ezután történt, az csak természetesen következménye volt az elmondottaknak. A levanték vezetőikkel együtt mindnyájan meggyóntak s megáldoztak. A hosszú szertartások miatt csak fél 12 órakor vehették a menyéi Kenyeret, de minden zokszó nélkül meghozták ezt a áldozatot, mert megtisztult, hófehér lélekkel, Istent hordozó szívvel akartak távozni az Örök Városból. Aki ezt látta, az csak azt mondhatta: ezekben az ifjakban bízhatik egy nemzet!

Róma, október hó.

P. Gurzó Anaklét O. F. M.

Női ruha szalonomat **gyermekruhaosztállyal**, elsőrendű szakértő vezetése alatt, kibővítettem.

Kádárné Szent János-utca 4 szám

FERENC JÓZSEF KESERUVIZ

Megállapították a nagyváradai gyakorlóorvosok névjegyzékét

Az Orvosi Kamara Intéző Bizottságának javaslatára a működési engedélyt az alant megnevezett nagyváradai orvosoknak adták meg:

- Dr Rác Béla, Nagyvárad, Rákóczi-ut.
- Dr Wittenberger Rozália, Nagyvárad, Gróf Bethlen István-u. 2.
- Dr Edelmann Menyhért, Nagyvárad.
- Dr Spitzler Márton, Rákóczi-ut.
- Dr Barna László, Nagyvárad, Rimanóczy-u. 9.
- Dr Meer Samu, Nagyvárad, Rákóczi-ut 10.
- Dr Dénes Ignác, Nagyvárad, Hlatky Endre-utca 3.
- Dr Zipser Béla, Nagyvárad, Mátyás király-ut 48.
- Dr Frankl István, Nagyvárad, Várady Zsigmond-utca 5.
- Dr Szőke József, Sztaroveszky-u. 1.
- Dr Salamon Pál, Dudek-u. 4.
- Dr Sándor János, Kossuth-u. 13.
- Dr Weiss Endre, Hlatky Endre-u. 17.
- Dr Bauer Albert.
- Dr Kenéz Lajos, Pável-u. 13.
- Dr Klein Ernő, Pável-utca 11.
- Dr Meer Pál, Szilágyi Dezső-utca 9.
- Dr Deutsch Elemér, Mezey Mihály-u. 14.
- Dr Kovács Jenő, Beöthy Ödön-u. 10.
- Dr Karpf László, Zsidókorház.
- Dr Lazarovits Andor, Zsidókorház.
- Dr Csapó András, Rákóczi-ut 15-a.
- Dr Grosz Samu, Beöthy Ödön-utca 6.
- Dr Ölbaum József, Teleki-u. 38.
- Dr Németi Sándor, Kossuth-u. 15.
- Dr Weinstock Ármán, Mussolini-tér 7.
- Dr Konrad Béla, Teleki-u. 6.
- Dr Aufricht Ede, Rákóczi-ut 10-a.
- Dr Weiss József, volt Popovici-u. 8.
- Dr Adonyi Jenő, volt Popovici-u. 8.
- Dr Sajosi György, Nagy Sándor-u. 6.
- Dr Pásztor Pál, Zsidókorház.
- Dr Molnár Vilmos, Szilágyi Dezső-u. 8.
- Dr Sebestyén Arthur, Szaniszló-u. 19.
- Dr Polatsek Pál, Rimanóczy-u. 4.
- Dr Vadász János, Lahner György-u. 6.
- Dr Vörtes Sándor, Csáky István-u. 15.
- Dr Berger Ernő, Szent László-tér 12.
- Dr Jeremiás Aranka, Széchenyi-tér 1.
- Dr Mózes Kornélia, Tudószanatorium.
- Dr Goldberger Ernő, gróf Bethlen István-u. 2.
- Dr Rosenberg Kálmán, Zsidókorház.
- Dr Gergely Andor, Zsidókorház.
- Dr Elíasz Ernő, Bémer-tér 1.
- Dr Nussbaum Endre, Zsidókorház.
- Dr Fornét Miklós, Hitler-u. 16.
- Dr Révész Pál, Kálvária-u. 31.
- Dr Lepnik Sándor, Hitler-u. 6.
- Dr Gara Ödön, Szilágyi Dezső-u. 9.
- Dr Schilling Árpád, Lukács György-u. 44.
- Dr Markovits Ignác, Pável-u. 7.
- Dr Kovács Bertalan, Szent János-u. 47.
- Dr Heller László, Gilányi-u. 12.
- Dr Popper Endre, Sztaroveszky-u. 17.
- Dr Klein József, Rákóczi-ut 67.
- Dr Halász Béla, Rimanóczy-u. 7.
- Dr Kovács Gyula, Rákóczi-ut 12.
- Dr Spitzler Sándor, Hlatky Endre-u. 31.
- Dr Spitzler Ernő, Kolozsvári-u. 58.
- Dr Eisenmayer Jenő, Szent József-sanatorium.
- Dr Czeisler Erzsébet, Széchenyi-tér 1.
- Dr Weiss Pál, Várház-utca.
- Dr Izsák Ferenc, Szent János-u. 2.
- Dr Osváth René, Széchenyi-tér 1.
- Dr Hevesi Béla, Szent László-tér 16.
- Dr Grosz Endre, Ezredévi Emléktér 34.
- Dr Berger József, Nagypiac-tér 11.
- Dr Nádaí Samu, Nagy Sándor-u. 17.
- Dr Szabó Weiss Sándor, Rimanóczy-u. 2.
- Dr Kupfer Miksa.

A katona! parancsnokság közegészségügyi előadója felhívja fentnevezett orvosokat, hogy fogadalomtétel céljából a városháza nagytermében az eskükmány aláírt példányával jelentkezzenek. A szükséges úrlap a városi tisztiorvosi hivatalban kézhezvehető.

Szereplők: Tasnády Fekete Mária, Bordy Bella, Csontos Gyula, Ajtay Andor

Ma utoljára: **Gül Baba**

DORIAN Filmszínház
Csütörtöktől a legnagyobb magyar filmsiker:

Két lány az uccán

DEBRECEN

a főváros legkedveltebb

étterme

az erdélyi úri közönség kedvenc találkozóhelye

Előleget kapnak a nyugdíjasok október és november hónapokra is

Nagyvárad, Sajat tud. Mint értesülünk, a katonai közigazgatás alatt álló pénzügyigazgatóság hivatalaiban szakadatlanul dolgoznak az illetmények felülvizsgálásán és kiutalásán. Mindazok a nyugdíjasok, kiknek igényjogosultságuk igazolva van, nemcsak szeptember, hanem október és november hónapokra is előleget kapnak nyugdíj-járandságukra.

Érdeklődésünkre azt a felvilágosítást kaptuk, hogy akik valamilyen ok miatt eddig nem jelentkeztek, azoknak pótbegyűjést állítanak fel s a kéréseket felterjesztik a pénzügyminiszterium központi illetmény hivatalához, ahonnan intézkedés történik az előlegek, illetve a kiutalások tárgyában. Az előlegkérelmet visszautasíthatják azoknak, akiknek igazolása kifogásolható.

Beck volt lengyel külügyminiszter szökni akart Romániából

Szökés közben elfogták. — Egyéb romániai események

Bukarestből jelentik (Transkontinental Press): Beck ezredes, a volt lengyel külügyminiszter, akinek a román kormány a Bukaresttől északra fekvő Snagovban jelölt ki kényszerlakóhelyet, szökést kísérelt meg. A román rendőrség idejekorán közbelépett. A szökésnél egy román hivatalnok segédkezett Beck ezredesnek. A szökés előkészítésében a hírek szerint a bukaresti angol követség is szerepet játszott. Beck ezredesnek az volt a terve, hogy Snagovból Konstanza át Kalafatba szökik, hogy onnan Bulgárián át Törökországba jusson. Elfogatása után kijelentette, hogy nem Beck ezredessel, hanem azzal az angollal azonos, kinek nevére az útlevelel szól.

A Codreanu és társai legyilkolásával megbízott csendőrök beismerően vallottak.

Bukarestből jelentik (MTI): A politikai gyilkosságokat vizsgáló bizottság kihallgatta azokat a csendőröket, akik Codreanut és 12 társát kísérték át egyik fogházból a másikba és akik a tizenhárom vasgárdistát meggyilkolták. A csendőrök egyöntetűen beismerték bűnösségüket.

Egy másik bukaresti jelentés szerint a vasgárdisták rendőrségi közegéi több helyen házkutatást tartottak, ahol tudomásuk szerint élelmiszerkészleteket halmoztak fel. A Birman-

féle textilgyárban meglepetésszerű házkutatás tartottak és több, mintegy vagon cukrot találtak felhalmozva. A vasgárdisták a cukor egy részét a gyárban alkalmazott 569 munkás és családtagjai között osztották szét, a többit a legionista székházba vitték és ott fogják kiosztani a lakosság között.

Allami ellenőrzés alá helyezik a magyar tőkejű vállalatokat.

Bukarestből jelentik: A Nemzeti Ujság közli: A román államvezető által kibocsátott törvényerejű rendelet felhatalmazza a gazdasági minisztert, hogy a Romániában magyar tőkével dolgozó vállalatokat állami ellenőrzés alá helyezze. Annak megállapítását, hogy melyek számítanak magyar vállalatoknak, a rendelet a gazdasági miniszterre bízta. A miniszteriumnak illyértelmű elbírálása végleges jelleget és meg nem felelhető.

December 31-ikéig bevonják a zsidók italmérési engedélyeit.

Bukarestből jelentik (MTI): A zsidó italmérési engedélyeket, tekintet nélkül arra, hogy az illető zsidó melyik kategóriába tartozik, december 31-ig bevonják. A románok nevére kiadott, de a zsidók által titokban kibérelt italmérési engedélyeket bevonják, a helyiséget bezárják, az italmennyiséget pedig elkobozzák.

Erős földrengés Bukarestben.

Bukarestből jelentik (MTI): Kedden reggel 8 óra 30 perckor Bukarestben erős földrengés volt, melyet földalatti morajlás előzött meg. A földrengés olyan mértékben reszkettette meg az épületeket, hogy a lakosság rémülten az utcára menekült. A földrengés több, mint másfél percig tartott. Több magas ház megrongálódott, a lakásokban a tárgyak, berendezések eldőlték, lámpák leszakadtak. A földrengés nagy pánikot idézett elő.

AZ UJ MAGYAR ÉLET FELE

A harmadik zsidótörvény

Még csak hiszvárgott értesülések vannak a későbbi harmadik zsidótörvényről azokon a kijelentéseken kívül, amelyeket Teleki Pál miniszterelnök tett erre vonatkozólag. A miniszterelnök ugyanis túlzottan szövevényesnek mondotta a második zsidótörvényt, amelyet egyszerűbb, világosabb és határozottabb törvénnyel kell helyettesíteni. S valóban: talmodista agyafúrtság kell hozzá, hogy a második zsidótörvény útvesztőiben eligazodhassék valaki. A keresztény illetékesek sok esetben nem is találják meg benne a célravezető utat, annál könnyebben eligazodnak azonban a kategóriák és kivételek zürzavarában a zsidók. Érthető tehát az aggodalom, amellyel a zsidók az egyszerűbbnek, világosabbnak és határozottabbnak ígérkező harmadik zsidótörvény megjelenése elé néznek. Annál is inkább, mert a harmadik zsidótörvénynek a szakaszok egyszerűbb megfogalmazása mellett meglesz az a tulajdonsága is, hogy itt-ott komoly és semmiféle hibára lehetőséget nem nyújtó szigorításokat fog tartalmazni. Így állítólag a sajtóban, a filmművészetben, illetőleg filmgyártásnál és a rádióban numerus nullust fog bevezetni a harmadik zsidótörvény s már szakmában is a keresztény magyarság gazdasági érvényesülését jobban előmozdító korlátozásokat fog előírni a zsidók felé. Hogy ezekre a korlátozásokra különösen a szabadfoglalkozás a gyáripar, a kereskedelem és pénzügyintézetek terén hálathatatlannul szükség van, arra elég bizonyítékot szolgáltatnak a nagyváradai állapotok.

Orvosok fogadalomtétele

Itt van például az orvosok ügye. Lapunk mai számában közöljük az orvosi kamara intézőbizottságának a felhívását, amely összesen 69 nagyváradai orvost szólít fel fogadalomtételre. A névsorban, amelyet ma függesztettek ki a városi tisztii főorvosi hivatalban, 67 zsidó orvos és csak 2 keresztény orvos szerepel. Igaz ugyan, hogy a közhivatali állásokat betöltő orvosok, akik túlnyomó részben keresztények — ha nem is minden tekintetben azok — már letették a fogadalmat, de mégis megdöbbenítő, hogy a Nagyváradon rendelkezésre álló közhivatali orvosi állások betöltése után csak két keresztény magyar orvos maradt, a zsidók ijesztő számarányával szemben, amelyet egyébként nem is fejez ki a most fogadalomtételre hívott zsidó orvosok névsora. Mint értesülünk ugyanis az orvoskama-

rai intézőbizottság rövidesen újabb 30 nagyváradai zsidó orvost fog fogadalomtételre behívni és alig haladja meg a tízet azoknak a zsidó orvosoknak a száma, akiket vagy azért, mert a román megszállás ideje alatt magyar nemzeti szempontból súlyos kifogás alá eső politikai magatartást tanúsítottak, vagy pedig, mert orvosi gyakorlatukban rendszeresen követtek el népellenes bűntényeket, egyáltalában nem fognak eskütelre meghívni.

Külön elmélgedés tárgyát képezheti, hogy miért szaporodtak el ennyire a zsidó orvosok Nagyváradon és miért nem telepedhettek le itt éveken át magyar orvosok, holott vannak keresztény magyar intézmények, amelyeknek hivatása lett volna a keresztény társadalom e kimagaslóan fontos tényezőinek a támogatása. Ezúttal azonban csak az orvoskamarai intézőbizottság eljárására kell rámutatnunk, amellyel a nagyváradai zsidó orvosokat csaknem teljes számban fogadalomtételre ajánlja. Az az érzésünk, hogy a választmányban túlzottan érvényesültek olyan befolyások, amelyek még mindig nem tartják szem előtt az új magyar élet nagy feladatait és amelyek még mindig hazug emberieségi jelszavakkal, de valójában bizonyos érdekszövevények kényszerítő hatása alatt, következetesen megfélemlenek a keresztény magyar érdekek szolgálatáról és kitartóan munkálkodnak ma is a zsidóbarátság és a szabadkőművesség szellemében. Ha pedig az orvoskamarai intézőbizottságban kartársiassági szempontok jutottak érvényre midőn a nagyváradai zsidó orvosok politikai és szakmai magatartását ily nagylelkűen vizsgálták felül, akkor ez ellen tisztelettel óvást kell emelnünk. Tessék csak alaposan utánanézni, hogy ezek az urak — akármilyen politikai alapon állottak is — nem léptek-e túl a tisztesség határait a magyar állammal és a magyar nemzettel szemben tanúsított magatartásukban. És főként tessék jól utánanézni, kik azok az urak, akik az elmúlt évtized alatt valóságos népusztítást vittek véghez orvosi gyakorlatukban. Lehetetlennek tartjuk, hogy ezek száma ne haladja meg a tízet.

Az új zsidótörvény remélhetőleg meg fogja könnyíteni a válogatást azok számára, akik kollégális elérékenyülésekre hajlamosak és jobb belátásra fogja bírni azokat a keresztény magyar intézményeket is, amelyek eddig érthetetlenül és vétkeesen hozzájárultak a nagyváradai zsidó orvostársadalom ily hallatlan méretekben való megerősödéséhez.

Németországban oly készüléket találtak fel, amely lehetővé teszi, hogy röntgenfényben és közönséges villanyvilágításnál egyidejűleg végezzenek műtéteket. Ez eddig csak egymásután volt lehetséges. Az új készülék teljesen új teret nyit a műtétek számára. Az epe- és vesekövek eltávolításánál, a tüdőgyenyeseések megkeresésénél és a törött csontok pontos összeillesztésénél a készülék rendkívül jó szolgálatokat tesz, mert operáció közben is átvilágítja az operált testrészt. Sok műtétet csak e készülék segítségével lehet elvégezni.

Sürgősen orvosolni kell a madéfalvi kisgazdákkal szemben elkövetett igazságtalanságot

Az agrárkisajátítások egyik megdöbbentő esete

Csikszereda, október hó.

A „Siculicidium”, vagy a csíki székelyek 1764-ben történt legyilkolásáról nevezetes, 2534 lakost számláló község: Madéfalva. A megye egyetlen vasuti göcpontja. Ebben a községben olyan jogtalanság ért negyven székely kisgazdát az agrárkisajátítások során, melynek hullámai még mindig gyűrűznek, bár a kisajátítást ezelőtt tizenhét évvel hajtották végre a románok a jognak, igazságnak teljes arculcsapásával. A lehető legsürgősebben bele kell avatkoznunk illetékes hatóságainknak a kérdésbe, hogy a gazdasági rémregénybe illő jogtalanság mielőbb orvosoltassék.

Kisajátítás jogcímén elveszik a negyven székely gazda kicsiny földjét.

A román agrárbizottság 285—1923. számú határozatával kisajátított mintegy tíz hold, országút mentén kétfelől fekvő belsőséget. A kisajátítást szenvedők egytől-egyig székely kisgazdák voltak, mintegy negyvenen. A kisajátítást az agrártörvény 14. szakasza alapján hajtották végre görögkeleti templom, állami iskola, csendőrlaktanya és állami tisztviselők részére házhely céljaira. Tekintettel arra, hogy a kisajátítás idejében még nem volt szükség az elvett területekre, az agrárbizottság úgy intézkedett, hogy a belsőségek továbbra is tulajdonosaik használatában maradjanak megfelelő haszonbér ellenében, kényszerbérlet címén.

Bár az agrártörvény előírta, hogy a kisajátított ingatlanokért megfelelő nagyságu és minőségű földet kell kapniuk a kisgazdáknak, ez nem történt meg, ellenben az a példátlan helyzet állott elő, hogy a negyven székely gazdának az ősi jogon örökölt és tulajdonát képező belsőséget most már jelentékeny bérletösszegeket kellett fizetnie, sőt viselnie kellett az elvett ingatlanok adóját is.

Az ősi föld mérhetetlen szeretetével és az ahhoz való ragaszkodással lehet csak megmagyarázni, hogy ez a negyven székely gazda, akik közül ötnék egyáltalán semmi más földje nem volt, tűznek volt egy-öt holdja, kilencnek öt-tíz holdja és csak a többinek volt tíz holdon felüli más birtoka, részben silány minőségű és csak kétévinként használt szántóföldek, túlnyomólag azonban kevés értékű erdei lelegelek, — szó nélkül fizette a kényszerbérlet díját és az állami adót, csakhogy ősi birtokai használatában maradhasson. Csupán egyszerű szorzási művelettel könnyen kiszámítható, hogy a negyven székely gazda évek alatt újból megvette az államtól a saját ősi földjét a kényszerbérleti összeggel és állami adóval.

Súlyosbító körülmények — minden méltányosság nélkül.

A kisajátítás annál súlyosabban érintette a székely gazdákat, mert közülük többen tűzkárt szenvedtek a világháború alatt és ezért semmiféle kártérítésben nem részesültek. Ezenkívül sokan már végigszenvedtek egy kisajátítást, amikor a vasuti állomás kibővítésére került sor. Vannak közülük hadirokkantak, hadiözvegyek, árvák és többéves harctéri szolgálattal rendelkező tűzharcosok.

A kisajátítási eljárás rendjén nem vették figyelembe a kisajátítást szenvedő székely kisgazdáknak azt a kérdését sem, bár ez nagyon könnyen teljesíthető lett volna, hogy a szomszédos Csiktaplaca és Zsögöd községekben kisajátított két nagy birtokból kártalanítsák őket. Ugyanezeken azonban minden kívánságon felül részesítették ezekben a csikszeredai görögkeleti és görög katolikus egyházközségeket, bár ezek a törvény 92. szakaszának 12. pontja értelmében csak legutolsó sorban s az összes többi igénylők kielégítése után részesülhetnek volna földbirtokban. Ugyanezen egyházak ezenkívül négyszázhuszonöt hold, többmillió értékű er-

dőt is kaptak a Csíki Magánjavak elkobzott vagyonyából.

A negyven székely gazdát ért károsodáson úgy igyekezett segíteni a község székely közbirtokossága, melynek természetesen tagja a negyven gazda is, hogy saját birtoktestéből megszavazott az elvett terület nagyságának megfelelő földet a kisajátítást szenvedett kisgazdák részére, hogy így a hovatovább mindjobban elmérgesedő helyzetet megmentse. Ez a méltányos és a székely testvéri szellem emelkedettségével hozott határozat azonban nem volt végrehajtható, mert akadt a községben egy birtokossági tag: *Ráduly Illés*, aki a határozatot megfélebbezte.

A Magyar Párt a parlament elé vitte a kérdést.

Ilyen körülmények a székely gazdákat arra kényszerítették, hogy egyedüli jogos képviselőikhez: a Magyar Párthoz forduljanak. Dr. Gyárfás Elemér szenátor interpellált is a sze-

nátusban, azonban semmi érdemi elintézésre ezután sem került sor. Mindössze annyi történt, hogy a kényszerbérletet megszüntették, anélkül azonban, hogy kártalanításról gondoskodtak volna. Az egyes területeken megindult az építkezés. Csendőrlaktanya, állami iskola, görögkeleti paróchia építését kezdték meg. A tisztviselő telep részére elvett belsőségeket már korábban kiosztották volt a vasuti tisztviselőknek azzal, hogy kötelesek záros határidő alatt építeni. Későbbben a kormány ezt a megszorító intézkedést hatályon kívül helyezte, mire a tisztviselők hatvan-hetvenezer leles áron értékesítették a székely gazdák olyan birtokait, melyekért semmiféle kártalanításban nem részesültek, sőt még ők fizettek értük kényszerbérletet és adót.

Időközben még azt is el kellett viselniük a székely gazdáknak, hogy végrehajtási eljárás alá vonják a kényszerbérlet megszüntése utáni időre is kért haszonbérlet és közterhekért. Ezt Pál Gábor dr. képviselő közbenjárására sikerült felfüggeszteni, azonban a kártalanítás ügyében már a további lépések ismét megakadtak.

Elérkezett most már a jog és törvényesség ideje dicsőséges felszabadulásunkkal. A meghurcolt negyven székely gazda kér igazságot. Az arra illetékes szerveink találják meg a módját annak, hogy birtokaikat mielőbb visszakapják, vagy ha ez nem volna lehetséges, — megfelelően kártalanítsanak.

Albert István.

Csütörtökön indul a **Belvárosi Filmszínház**

a szezon első milliós magyar filmjével

A varieté csillaga

Szereplők: Sylvia Castellani a káprázatos indiánrevü csodálatos

táncosnője

CAREY a céllövők királya

A MAC LEAN SISTERSEK akrobatikus táncsoportja

Bordy Bella

Jávor Pál

Simor Erzs

Szelecky Zita

Németh Romola

Vaszary Piri

Várkonyi Zoltán

Berta az öltöztető

Freddy a zenebohóc

A színpadon: Káprázatos revü-műsor.

A színpad mögött:

Könny és mosoly: Az Elet

Ma utoljára: **Férjet keresek**

Ezerkilométeres útépités indul Erdélyben

Az immár harmadszori országgyarapodás országjáró szempontból az eddigienél is fontosabb feladattá tette az útépitést. A Felvidék, a Kárpátalja és a most visszatért erdélyi részek e tekintetben igen sok kívánnivalóval sürgetik a komoly munkát. A magyar kormány pontosan elkészített, nagyarányú programot dolgozott ki a visszatért területek úthálózatának javítására, fejlesztésére s különös gondot fordítanak az erdélyi vonatkozások minél gyorsabb és minél modernebb megoldására.

A visszatért Erdélyben az utak általában szörnyű állapotban vannak. A kormány tisztában van e kérdés rendezésének fontosságával s vendégforgalmi szempontból csak hálával és örömmel üdvözölhető az a már elkészített program, amely egyik szaklapunk szerint az erdélyi útépitő rendet a következőkben állapította meg:

Útjavítás Budapestől Szeretfalváig

— A budapest—püspökladány—kolozsvári állami közút, Berettyóújfalú—Nagyvárad közötti szakaszának átépítése (38 km.)

A Nagyvárad—Kolozsvár közötti szakaszon még be nem fejezett átépítési munkák. (Ennek hosszát nem lehet ezidőszent még megállapítani, minthogy itt a nagyvárad—bukaresti u. n. autostrada még el nem készült útszakaszairól van szó, tehát csak a helyszíni vizsgálat álla-

píthatja meg, mely útrészek szorulnak teljes átépítésre.)

Désről Bethlenen, Királynémétin, Szászrégenen, Gyergyószentmiklóson és Csikszeredán át Sepsiszentgyörgyre vezető 4. sz. út átépítése. (Összesen 322 km.)

A Szászrégen—Szováta—Székelyudvarhely—Sepsiszentgyörgy közötti 451., 452. és 453. sz. főközlekedési útvonalak átépítése (összesen 170 km.)

A szászrégen—marosvásárhelyi 45. számú út átépítése (30 km. hosszban.)

A székelyudvarhely—csikszeredai 456. számú főközlekedési útvonal átépítése (40 km. hosszban.)

A Bethlen—Szeretfalva—Szászrégen közötti útvonal sürgős jókarbanhelyezésére irányuló munkák máris folyamatban vannak.

Ez a felsorolás egyelőre még csak terv, de megvalósítása nem tűrhet halasztást. Egyébként pedig érdekes az összegezés: közel ezer kilométer új útról és meglévő, rossz állapotban lévő út javításáról van szó.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30 P, félévre 15 P, egy óra 2.50 Pengő
Egyes szám ára 10 fillér
Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 72.301.

Időjárás

Mérsékelt szél, változó felhőzet, több helyen köd, egyes helyeken kevés eső. Az éjszakai fagy gyengül, a nappali hőmérséklet alig változik.

Gyors- és gépírást felelősséggel tanít Radó László gyorsírópedagógus, Nagyvárad, Várady Zsigmond-u. 29-a.

December elsajén lesznek az érettségi vizsgák Nagyvárad. Saját tud. Értesítéseink szerint az érettségi vizsgákat Nagyváradon december elsőjén tartják meg. A vizsgálatokra eddig harmincötven jelentkezők.

PÁLYÁZATHIRDETÉS A FELSZABADULT ERDÉLYI RÉSZEK EGYES KÖZIGAZGATÁSI ÁLLÁSÁIRA. Kolozsvárról jelentik: Egyes lapok azt a hírt közölték, hogy a kormány pályázatot hirdetett a felszabadult erdélyi részek közigazgatási állásaira. Illetékesek közölték, hogy nem általános jelentőségű pályázatról van szó, hanem a felszabadult területeknek csak egy részében írtak ki pályázatot közigazgatási állásokra. (MTI)

Okleveles tanár rendes és magántanulók lelkiismeretes előkészítését csoportosan is vállalja; magyar nyelv és helyesírást, gép- és gyorsírást, könyvelés-levelezést jutányosan tanít, Nagyvárad, **Beöthy Údön-u. 42.**, kapuval szemben.

Tankönyvek és iskolaszerek

minden iskola számára **Vidor Manó rt.** előírás szerint kaphatók: könyvkereskedésben
Nagyvárad, Rákóczy-ut 2

Az elemi iskolai tanerők számára pedagógiai szeminárium nyílik meg. Nagyvárad. Saját tud. A biharmegyei tanfelügyelőség közli, hogy 26-án, szombaton a Ritoók Zsigmond-utcai állami elemi iskola épületében pedagógiai szeminárium nyílik az összes nagyvárad elemi iskolai tanerők számára. Előadókul résztvesznek a debreceni tényleges munkakörben levő tanerők és ez alkalommal az elemi iskolai tanerőket gyakorlatilag vezetik be az új tanterv szerinti olvasás, írás, rajz, történelem, földrajz, beszéd- és értelemgyakorlatok eljárásába. Ugyanekkor ismertetik a tanterveket is. A részletek ismertetésére a pedagógiai szeminárium megnyitása előtt még vizsztatérünk.

FELHÍVÁS A MAGÁNALKALMAZOTTAKHOZ. A Nemzeti Munkaközpont helybeli titkársága felkéri a magyar keresztlény magánalkalmazottakat, tekintet nélkül arra, hogy teljesítenek szolgálatot, vagy állás nélkül vannak, hogy f. hó 25-én, péntek este 7 órakor a Füzes-utcai Munkás Otthonban megjelenni szíveskedjenek.

A Nemzeti Munkaközpont titkársága közli, hogy folyó hó 22-én, kedden este 7 órakor a műhelyekben és műhelyeken kívül dolgozó szabóipari munkások fontos szakmai értekezletet tartanak a Füzes-utcai Otthonban.

A borbély, fodrász és manikűr munkások, ma, kedden este fontos szakmai értekezletet tartanak.

Temetésok. Várady István nyu. tanító Hanga szövetségi igazgató 57 éves korában meghalt. Temetése szerdán délután 4 órakor lesz a Halter-kápolnából. — Özv. Komlósy Pálné sz. Nagy Julianna 85 éves korában meghalt. Temetése szerdán délután 3 órakor lesz a Neufeld telepről. (Erdélyi „Concordia.”)

Az Erdélyi Bank r.-t., Kolozsvár igazgatósága, anyaintézetével a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal egyetértésben Sáros Istvánt, a Makói Népbank r.-t. igazgatóját bízta meg az Erdélyi Bank r.-t. nagyvárad: fiókjának vezetésével.

Sáros István az anyaországban szerzett széleskörű ismereteit **Bernáth Bélával** karöltve, — aki viszont a helyi piacon szerzett évtizedes nexusokkal rendelkezik — fogja városunk hiteléletének fejlesztésére fordítani.

Diákelőadás a Katolikus Körben. A Szent László főreálgyminázium tanulói serényen készülnek arra az előadásra, amelyet 1940 október 27-én vasárnap este fél 9 órai kezdettel rendeznek a Katolikus Kör dísztermében. Mint már jeleztük, az előadás teljes bevételét a szegénysorsu magyar diákok felsegítésére fordítják. A diákok a műsort nagy gondnal állították össze. A műsoron színrekerül még a különböző szavazatok, énekek és szébbnél-szebb magyar táncok között a Virradat című szindarab, melyet a diákok külön e célra Budapestről hozattak. A szindarabot Wallner László igazgató-tanító rendezi. Felkéri a tanulókat a magyar társadalmat, hogy minél nagyobb számban jelenjen meg. Elővételi pénztár minden nap 5 órától 7-ig van délután a Katolikus Körben. Felülfizetéseket a nemes cél érdekében köszönettel elfogad a diákrendezés. A helyárák mélyen leszállítottak.

Papiszabó

Fazekas Sándor
Schlauch-tér 6.

Az Egyetértés hírei. Az egyetértés összes játékosai kedden este 8 órakor jelenjenek meg a Palace tekepálya irodájában. — Az Egyetértés csütörtökön este 8 órakor elnökségi ülést tart a Széchenyi épület I. emeletén levő helyiségében.

„Cserelány, cserelégény”. Most jelent meg Csíste Károly (Rákospalota, Zápolya-u. 38.) legújabb 3 felvonásos vidám, hazafias népszínműve. Erdélyi ifjúsági egyesületeknek, iskoláknak, lelkesítő hivataloknak megtekintésre is megküldi a szerző, valamint a 30 féle népszínművéből és 40 féle karácsonyi és hazafias színjátékaiból kiválasztásra is küld. Legtöbbjéig eddig 2-3 ezer helyen játszották.

Német-japán kulturális együttműködés. Berlinből jelentik: A német-japán politikai barátság párhuzamosan fejlődő kulturális kapcsolatoknak mind több és több konkrét jele mutatkozik. A napokban a német birodalmi diákszövetség vezetősége a németországi japán diákgylettel együtt német-japán munkaközösséget szervezett, amely München mellett, a Starnbergi-tó partján táborozott. A megbeszélések középpontjában egy japán diákküldöttség németországi körutazása és egy német-japán teljesítményverseny állott, amelynek időpontját novemberre tűzték ki.

* A természetes „Ferenc József” keserűvíz régóta kitűnően bevált háziaszser megrögzött székrekedésnél és annak mindenféle következményeinél; biztos, enyhe és gyorsan ható hashajtó, mely számos betegségnél az emésztést javítja és az étvágyat fokozza. Kérdezze meg orvosát!

Pályázat

A lázári (Szatmártól 6 km. vasut állomás helyben) római katolikus egyházközség **kántortanítói** állásra pályázatot hirdet.

Javadalma: 18 köblös szántó-föld egy tagban, két szoba, konyha, előszobából álló lakás minden nélküliséggel, nagy kerttel — párbér — stóla és államségély.

Köteleessége: kántortanítói köteleességek (osztott iskola) dalárda-vezető előnyben részesül.

Pályázati határidő: október 27, mely napon délután 3 órakor a pályázók saját költségükön kántorpróbán megjelenni tartoznak. Elfoglaltság esetén **előzetesen** is lehet bármely nap kántor próbára jelentkezni.

Iskolaszék.

Előcsúztak Nagyváradtól a ludovikások...

A ludovikások, akik annyi színt hoztak ebbe a városba s most néhány nap múlva el távoznak innen, — hétfőn búcsúzóul hangverseny-délután rendeztek a Katolikus Kör nagytermében a szegény iskolás gyermekek felsegélyezésére.

A műsort a ludovikások énekkara nyitotta meg a Szent László Himnusszal. A közönség mély áhítattal hallgatta az érces férfi hangokon fölesendülő katonás éneket, majd hosszantartó tapssal köszönte meg a szép műsorszámot.

Sándor Edit, a tehetséges, széphangu és kellemes megjelenésű fiatal várad: énekesnő lépett ezután a pódiumra és **Kacsóh: Késő ősz van...** **Kurucz: Ha elér hozzád...** **Sándor** Jenő: **Álmodó Tiszapart...** **Hajdu: Török szegfű, lilium...** című dalát énekelte szép sikerrel. A közönség sokáig ünnepelte.

Vitéz Szobry János III. évf. akadémista **Kodály** Hány Jánosából az Intermezzót és néhány magyar nótát adott elő zongorán nagy sikerrel.

A műsort a ludovikások énekkara zárta be a Szózáttal, amelyet a közönség felállva hallgatott végig.

Műsoron kívül egy magyarországi fiatal leány, **Haslinger** Baba lépett a pódiumra és néhány közvellen, kedves szóval köszönetet mondott a déleeg ludovikásoknak azért, hogy rövid ittlétük alatt megszépítették, felvidították a várad: kisleányok hétköznapjait.

A műsort tánc követte.

Ma és minden este

HAMZA JANCSI

a leghíresebb nagyvárad: magyar cigányprimás muzsikál teljes zenekarával a

Kékmacska étteremben!

Emlékezzünk...

1914. október 22. A 23. honvéd hadosztály 1914. október végén a przemysl—chirovi csatában a Magiera magaslat birtokáért folytatott véres harcokat. **Leidenberger** János őrnagy a volt verseci honvédgyalogezred II. zászlóaljának parancsnoka, 1914. október 22-én merész hajnali rohammal elfoglalta a már súlyos véráldozatokba került Magiera magaslatot. Az oroszok azonban nagy túlerővel vezetett ellentámadással visszavetették. **Leidenberger** őrnagy másnap újból megruhmozta és végleg elfoglalta a magaslatot s ezáltal a nehezen harcoló szomszédos csapatok helyzetét lényegesen megjavította. Kimagaslóan vitéz tettét a 3. osztályu vaskorona renddel jutalmazták.

1914. október 23. Ezen a napon a volt soproni 76. közös gyalogezred egyik szakaszparancsnoka **Jungwirth** Antal tartalékos zászlós az Ivangorod környéki Sarnownál hasonlóan az eddigi ütközetekben tanúsított magatartásához, retenthetetlen vakmerőségével és haláltmgvető bátorságával tünt ki.

Az oroszoknak ugyanis egyik, ideiglenes győzelmes előretörésénél szakaszával **nem vonult** vissza, mint szomszédai, hanem személyes példadadásával és hősiességével kitartásra bírta alárendeltjeit. Közben az idegen csapatoktól szétugrasztott legénységet is maga köré gyűjtötte, azután fölöttük a parancsnokságot átvéve, őket saját csapatával együtt az oroszok ellen jól átgondolt, meglepetésszerű sikeres ellentámadásra vezetett. Ennek következtében az eddigi veszélyes helyzet egy csapásra kedvezőre változott. A sikeres támadás következménye volt még, hogy 700 orosz megadta magát.

Ezért a fegyvertényéért **Jungwirth** zászlóst az arany vitézségi éremmel tüntették ki.

Akar szívből igazán kacagni? Akarja 2 órára minden gondját, baját elfelejteni?
Váltsa meg jegyét elővételben.

Jöjjön elsején

Békeffy - Stella ezer ötlettel teli, francia pikanteriával fűszerezett bűbajos vigjátékához, melyben a főszerepet

Páger Antal

Bors István felejthetetlen alakítója játsza. **Ma utoljára: Kelet felé**

Többi szereplők: **Turay Ida, Jávör Pál, Rózsahegy Kálmán és Dénes György**
Diszbenmutató csütörtökön az **Appollóban**

Rendeletek, hirdetések

Sorozási hirdetés

Nagyvárad városi katonai parancsnokság 2160-2-1940. kat. közg. szám alatt a következő sorozási hirdetményt adta ki:

Utastom az 1919-ben született katonaköteles ifjakat, valamint azon önként jelentkezőket, akik Nagyvárad thj. város katonai ügyosztályánál magukat az önkéntbelépők lajstromába fölvetették, hogy az alább felsorolt napokon és betűrendes beosztás szerint jelenjenek meg reggel fél 8 órakor a városháza I. emelet 16-os számú szobájába, a katonai sorozóbizottság elé való állításuk céljából. A sorozásra hozzák magukkal személyi igazoló irataikat.

1940. október hó 28-án az 1919-ben születettek A—E kezdőbetűsök.

1940. október hó 29-én az 1919-ben születettek F—J kezdőbetűsök.

1940. október hó 30-án az 1919-ben születettek K—M kezdőbetűsök.

1940. október hó 31-én az 1919-ben születettek N—S kezdőbetűsök.

1940. november hó 2-án az 1919-ben születettek Sz—Z kezdőbetűsök.

1940. november 4-én az 1916, 1917, 1918-ban születettek valamennyien.

1940. november 5-én 1920-ban születettek A—R kezdőbetűsök.

1940. november hó 6-án az 1920-ban születettek S—Z kezdőbetűsök.

1940. november hó 21-én az 1921-ben születettek A—K kezdőbetűsök.

1940. november hó 7-én az 1921-ben születettek L—Z kezdőbetűsök.

1940. november hó 7-én az 1922-ben születettek A—H kezdőbetűsök.

1940. november hó 8-án az 1922-ben születettek I—Z kezdőbetűsök.

1940. november hó 8-án az 1923-ban születettek A—Z kezdőbetűsök.

A jelentkezés elmulasztása az 1939. évi II. t. c. 177. paragrafusa értelmében kihágás, illetőleg vétség és 2 hónapig, illetőleg 1 évig terjedhető fogházzal büntetettik.

Kelt Nagyváradon, 1940. október hó 22-én.

Vitéz Rajnay Károly, s. k.
tábornok, városi katonai parancsnok.

Rendelet a búza, rozs, kétszeres és zab legmagasabb árának megállapításáról

A m. kir. honvéd vezérkar főnöke 2893-1940. Vkf. kat. közg. sz. alatt a következő rendeletet bocsátotta ki:

A mezőgazdasági árszínvonal egységesítése érdekében a visszacsatolt Erdély egész területére kiterjedő érvénnyel a következőket rendelem el:

1. §. (1) Az 1940. évben termelt 78 kg. hektolitersúly, szokványos zab, az 1940. évben termelt 71 kg. hektolitersúly, szokványos rozsa és az 1940. évben termelt 41 kg. hektolitersúly, szokványos kétszeres zab termelők árát a jelen rendelet függelékébe állapítja meg.

(2) A megállapított árak legmagasabb és legalacsonyabb áraknak tekintendők, melyeknél sem magasabb, sem alacsonyabb árakat a termelők részére kifizetni nem szabad.

2. §. (1) A megállapított árak 15 tonnás vasúti kocsiába az eladó költségére berakott, 2 százalékos idegen keveréknél többet nem tartalmazó egészséges, a kereskedelmi szokványoknak megfelelő búza, rozsra és zabra értendők.

(2) A 15 tonnánál kisebb tételek vásárlásánál, a tényleg felmerülő gyűjtési költségek, úgymint: mérlegdíj, kövezetvám, vasútra való fuvarozás költsége, az ut-, illetőleg az átrakás folyamán előálló fél százalékos hiány a termelők részére fizetendő árból levonandók.

3. §. (1) A jelen rendelet függelékében megállapított legmagasabb termelők búza- és rozsárak:

1940. évi november hóban 15 fillér q.

1940. december hóban 15 fillér q.

1941. évi január hóban 10 fillér q.

1941. évi február hóban 10 fillér q.

1941. március hóban 10 fillér q-val emelkednek.

(2) A jelen rendelet függelékében megállapított legmagasabb termelők zabárak:

1940. évi november hóban 30 fillér q.

1940. december hóban 25 fillér q.

1941. január hóban 25 fillér q.

1941. február hóban 20 fillér q.

1941. évi március hóban 20 fillér q-val emelkednek.

(3) 1941. évi március hó 1. után a búza, rozs és zab ára tovább nem emelkedik.

4. §. A kétszeres ára a keverékben lévő búza és rozs értékaránya szerint állapítandó meg. Egyebekben a kétszeresre — a hektolitersúly kivételével — a rozsra megállapított rendelkezések az irányadók.

5. §. (1) A Futura és bizományosai, valamint a vásárlásra feljogosított kereskedők az általuk felvásárolt búzát és zabot q-ként legfeljebb 35 fillér kereskedői haszonnal drágábban hozhatják forgalomba a jelen rendelet függelékében megállapított legmagasabb állomási termelők áraknál.

(2) Kereskedelmi és vegyes őrléssel foglalkozó malom a termelőtől közvetlenül vásárolt búza, rozs és kétszeres minden q-ja után 35 fillér költségtérítést tartozik a „Mezőgazdaság megsegítésére szolgáló alap” javára a vásárlástól számított nyolc nap alatt a Futurához (a 45.236. számú postatakarékpénztári csekkszámára) befizetni.

6. §. (1) Ha a felajánlott termény hektolitersúlya a jelen rendelet 1. §-ában előírtnál magasabb vagy alacsonyabb, a következő értékkülönbözetet kell alkalmazni:

a) Amennyiben a búza 78 kg. hektolitersúly-

nál nehezebb, a következő ártöbbletet kell kifizetni:

78.5 kg. hektolitersúly búzánál q-ként fél százalék, 79 hektolitersúly búzánál q-ként 1 százalék, 80 kg. hektolitersúly búzánál q-ként 1 és fél százalék.

b) Az alant felsorolt feltételeknek megfelelő, minőségi búza ára q-ként 50 fillérrel magasabb a búza mindenkor érvényben lévő átvételi áránál:

kifogástalan egészségi állapot, csira-, doh- és üszökmentesség, legfeljebb 2 százalékos poloskaszturt szem,

legalább 81 kg. hektolitersúly, 1 százaléknál nem több idegen anyag, tulnyomóan acélos, egyöntetű nagyságú, telt-szerű és alakú szemek.

c) Amennyiben a búza 78 kg. hektolitersúly-nál könnyebb, a következő értéklevonásokat kell eszközölni:

78.—77.50 kg. hl-súly búzánál q-ként 0.50%

77.50—77.— kg. hl-súly búzánál q-ként 1.—0%

77.—77.50.— kg. hl-súly búzánál q-ként 1.50%

76.50—76.— kg. hl-súly búzánál q-ként 2.50%

76.—75.50 kg. hl-súly búzánál q-ként 3.50%

75.50—75.— kg. hl-súly búzánál q-ként 4.50%

75.—74.50 kg. hl-súly búzánál q-ként 5.750%

74.50—74.— kg. hl-súly búzánál q-ként 7.—0%

74.—73.50 kg. hl-súly búzánál q-ként 8.500%

73.50—73.— kg. hl-súly búzánál q-ként 10.—0%

73.—72.50 kg. hl-súly búzánál q-ként 11.75

százalék.

72.50—72.— kg. hl-súly búzánál q-ként 13.50

százalék.

72.—71.50 kg. hl-súly búzánál q-ként 15.50

százalék.

71.50—71.— kg. hl-súly búzánál q-ként 17.50

százalék.

71—69 kg-ig terjedő hektolitersúlyhiányért minden megkezdett tízed kg. utxn 0.1 százalék, tehát összesen 2 százalékos vonandó le.

69 kg-nál kisebb hektolitersúlyú búza szállítása esetén az értéksökkenésnek a 19.50%-on tulmenő mérvé a szállító és az átvéző közötti megállapodás tárgyát képezi.

d) A jelen rendeletben megállapított rozs- és zabárakhoz sem az előírtnál magasabb hektolitersúly, sem egyéb minőségi tényezők alapján ártöbblet nem adható.

e) Amennyiben a rozs 71 kg. hektolitersúly-nál könnyebb, úgy 25 dkg-ig terjedő tulsúlyhiány-

Gyógybetétes
Rádió
gyermekcipők megérkeztek

Reichard
cipőárúház

nál értéklevonásnak nincs helye. Ha a hektolitersúlyhiány 25 dkg-nál több — az első 25 dkg-ot is számbavéve — az egész súlyhiány alapján, 200 dkg-ig, minden megkezdett 10 dkg után a vételár 0.10%-át kell levonni.

f) Amennyiben a zab 41 kg. hektolitersúly-nál könnyebb, a következő értéklevonást kell eszközölni:

41.—39.50 kg. hl-súly zabnál q-ként 2.—0%

39.50—38.— kg. hl-súly zabnál q-ként 30%

38.—37.— kg. hl-súly zabnál q-ként 4.50%

37.—36.— kg. hl-súly zabnál q-ként 5.50%

36.—35.— kg. hl-súly zabnál q-ként 9.—0%

A 35 kg-nál könnyebb fajsúlyú zabnál minden további kg. minőségi súlyhiányért újabb 2.5

0/0-ot kell levonni.

g) Egyéb minőségi hiányokban (rostálatlanság, csirasság, nyirkosság, dohosság, üszkesség, stb.) szenvedő búza-, rozs-, kétszeres- vagy zabnál a minőségi eltérésért a Budapesti Áru- és Értéktőzsde szokványainak megfelelő értékkülönbözetet kell levonni.

(2) A jelen §-ban megállapított ártöbbletet, vagy árlevonást minőségi eltérés esetén minden egyes esetben ki kell fizetni, illetőleg le kell vonni.

7. §. Jelen rendelet a kihirdetés napján lép hatályba.

Nagyváradon a búza ára 21.95 P, a rozsé 17.95 P, a zabé 20 P.

Nagyvárad-Velencén a búza ára 22.00 P, a rozsé 18.00 P, a zabé 20 P.

A honvéd vezérkar főnöke rendeletéből

Vitéz Náray Antal ezredes, s. k.
szállásmeister.

(Holnapi számunkban közöljük az árpa árának megállapítására vonatkozó rendeletet.)

Nyersanyagot igényelhetnek a szövészek-tulajdonosok

Nagyvárad város katonai parancsnoksága 3394-1940. sz. alatt a következő felhívást tette közzé:

Felhívom mindazokat a nagyváradit szövészek-tulajdonosokat, akik lakásukon foglalkozás-szerűen szönek, hogy téli nyersanyag szükségletüket igényeljék 1940. október 22. és 23-án a városházán, I. em. 23. sz. alatt.

Nagyvárad, 1940. október 19.

Vitéz Rajnay Károly, s. k.
tábornok, városi katonai parancsnok.

Jelentkezzenek a román hadseregéből visszamentert katonák hozzátartozói

Nagyvárad város katonai parancsnoksága 3276-1940. sz. alatt a következő felhívást tette közzé:

Felhívom mindazokat, akiknek közvetlen hozzátartozójuk a román hadseregéből a mai napig még nem tért vissza, hogy 1940. október 22, 23 és 24-én jelentkezzenek a városházán (I. em. 29. szám alatt). A további intézkedés végett a hozzátartozóknak igazolni kell, a vissza nem tért egyén katonai beosztását.

Nagyvárad, 1940. október 20.

Vitéz Rajnay Károly, s. k.
tábornok, városi katonai parancsnok.

Visszaküldik a záró-vonaltól a munkanélkülieket

Nagyvárad város katonai parancsnoksága, 3041-1940. kat. közg. sz. alatt a következő hirdetményt adta ki:

Ertesítem Nagyvárad thj. város közönségét, hogy az anyaországban egyelőre munkaalkalom nincsen, ilyen címen a záróvonaltól átépítésre engedélyt nem adok a munkakeresés címén az anyaországba induló embereket a záróvonaltól visszaküldik.

Nagyvárad, 1940. október hó 21-én.

Vitéz Rajnay Károly, s. k.
tábornok, városi katonai parancsnok.

Megszüntették a turista-illetékek beszedését

Nagyvárad város katonai parancsnoksága 3332-1940. kat. közg. sz. alatt a következő, 9. sz. közérdekű közigazgatási parancsot adta ki:

Hirdetmény. A m. kir. honvédvezérkar főnöke 1909-Föv. kat. közg. 40. X. 3. sz. rendeletével az 1936. évi román turista-törvény alapján beszedett turista-illetékek (a szállodai számlák, fürdőbelépőjegyek, sportesemények, stb. 1 százaléka) további beszedését megszüntette. Elrendelem, hogy a már beszedett illetékeket a Testnevelési Alap 65.318. sz. postatakarékpénztári csekkszámára kell beutalni.

Nagyvárad, 1940. október hó 21-én.

Vitéz Rajnay Károly, s. k.
tábornok, városi katonai parancsnok.

Kiknek kell láttamoztatni a személyazonossági igazolványukat?

A m. kir. Államrendőrség nagyváradi kirendeltsége tekintettel arra, hogy a személyazonossági igazolványok láttamoztatásánál előre nem látható akadályok merültek fel, amik nagyban akadályozzák a láttamozások sima lefolytatását, felkéri a város lakosságát, hogy a román arcképes személyazonossági igazolványokat csak azoknak szükséges láttamoztatni, akik hivatásuknál fogva gyakran utazgatni kénytelenek, vagy akik a közeljövőben utazni akarnak. Hogy a közönséget a céltalan ácsorgástól és a hivatali torlódástól megkímélje, ma. 23-án csak az összes különféle nyugdíjasok jelentkezzenek, akiknek igazolvány-láttamoztatásuk a nyugdíj folyósítása érdekében elengedhetetlenül szükséges. A nyugdíjasok kötelesek magukkal vinni a személyazonossági igazolványon kívül a nyugdíjközpont irását vagy ehhez hasonló okmányukat, amelyen igazolva van az életbenlétiük.

A további jelentkezések sorrendje a következő:

24-én A, B, C, Cs, D, 25-én E, F, G, Gy, H, 26-án I, J, K, L, 28-án M, N, Ny, O, Ö, 29-én P, R, S, Sz, 30-án T, V, Z, Zs kezdőbetűsök.

A láttamoztatás a városháza II. emeletének 19. számú szobájában történik délelőtt 8-12 és délután 4-6 óra között.

Csak önálló iparosok kapnak benzin- és petróleum-kiutalást

Nagyvárad. Saját tud. Hirt adtunk arról, hogy a nagyváradi Ipartestület vette át az iparosok benzin és petróleum kiutalását. Az Ipartestülettel nyert újabb információk alapján közöljük az érdekeltekkel, hogy petróleum kiutalást csak önálló és iparigazolvánnyal rendelkező iparos kaphat. Az utalványok kiállítására reggel 8-9 óra között történik s naponta 30 személy részére kiosztásba. Világítás céljára senki petróleumot nem kaphat s ezt a kiutalásnál ellenőrzik. Előfordult, hogy egyesek többször is jelentkeztek. Hogy ilyen eset ne ismétlődjön meg, harminc napra érvényesítették az utalványt, tehát egy kiutalás időtartama egy hónap. Átlag havi öt liter petróleumra lehet igénye az igazolt iparosnak s abban az esetben, ha ezt a rendelkezést kijátszák az érdekeltek, az ellenőrzés megejtése után szigorú megtorlásnak teszik ki magukat.

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos árfolyásai:

Október 21-én:

Külföldi pénznemek	PéNZ	ARU
Kanadai dollár	250.—	300.—
Dinár	7.60	7.90
Dollár U. S. A.	345.—	350.—
Cseh-Morva-Protectorátusi korona	11.45	11.80
Szlovák korona	11.55	11.90
Leu	3.20	3.40
Lira	17.40	17.90
Svájci frank	79.50	80.50
Svéd korona	81.70	82.70
Külföldi kifizetések		
Athén	3.02 ^{1/2}	3.05 ^{1/2}
Belgrád	7.82	7.88
Berlin	135.70	136.70
Pozsony	11.79	11.93
Bukarest	3.41	3.44
Istambul	268.—	271.—
London	13.87	14.03
Milánó	17.66	17.8864
Newyork	344.10	347.10
Prága	11.79	11.93
Szofia	4.11	4.15
Stockholm	82.—	82.80
Zürich	79.70	80.50

Kedvezményes leu-árfolyamok:

Külföldi pénznemek	Vételi árfolyam leuban
Dollár U. S. A.	211.65
Lira	9.50
Svájci frank	48.70
Külföldi kifizetések	
London	851.80
Milánó	9.50
Newyork	211.65
Zürich	48.70

Három zászlóavatás Érmihályfalván

Az egykori trianoni határ mellett az innső oldalon egyik legszebb nagyközségünk Érmihályfalva, mely már egész kisvárossá fejlődött ki. Itt is zászlóavatás ünnepek voltak a múlt vasárnap. A Debrecenben lakó érmihályfalvi szülöttek ajándékoztak egy szép zászlót a községnek, s azt a községvezetésre tűzték ki és ott tartottak koszorúzó ünnepet.

A másik zászlóünnep a hősök terén volt, ahol az érmihályfalvi országzászlót avatták föl a Debrecenből, Budapestről és a környékről érkezett közel ezer főnyi vendég és Érmihályfalva közönsége jelenlétében. Megnyitó beszédet mondott egy debreceni református lelkész, majd Betucher Tivadar helybeli római katolikus lelkész beszélt hazafias kitérővel buzdított, idézve Szent István, Szent László, Nagy Lajos, Rákóczi példáját.

Fráter Jenő főszolgabíró lelkes szavak kíséretében utalt az országzászló jelentőségére.

Dr. Andrassy Ernő, a Magyar Párt járási tagozatának elnöke szólott a múlt szenvedéseiről. A hitük és fajuk mellett kitartó magyarokról, s ezzel kapcsolatban méltatta a nap jelentőségét.

Utána szavazatok következtek. Egy kislány szavazata után Magyar Bálint római katolikus költőpap ez alkalomra írt „A honvéd ezredkincse” c. költeményét adta elő dr. Silyom Fekete István ügyvéd. Utána Jakab Rezső főjegyző zárószavai következtek, melyekben lángoló hazaszeretettel szólott a magyar társadalom dolgozó összetartásáról.

A község koszorúját Sági Lajos községi bíró. Az iparosok koszorúját Oláh Miklós, a római katolikus egyház koszorúját Kinczel Endre, a református egyház koszorúját Pálffy Gizella, a

Gazda Kör koszorúját Tóth Zsigmond Igen teres szavakkal helyezték le.

A tűzharcosok koszorúját dr. Silyom Fekete István tart. hadnagy helyezte le, ünnepélyes fogadalmakat téve a zászlóra és Kormányzó urunkra a tűzharcosok nevében. A himnusz elénekzése után itt az ünnepség véget ért.

Innen a vasuti állomáson avatandó első vasuti országzászló ünnepélyére vonultak. A vasutnál Sas Kálmán református lelkész mondott megnyitó beszédet. A virágokból kirakott magyar címer és az országzászló hirdeti itt a magyar jövőt és aki mint más nemzetiségű hitet tesz a szentistváni birodalom eszméje mellett, azt testvérként fogadjuk, de aki nem tud megbarátkozni vele, az távozzon az országból. Az országzászló nagybizottság titkári kiküldötté beszélt ezután. Kiemelte, hogy az országzászlók között az érmihályfalvi az első vasuti zászló. Szólt az országzászló jelképező nagy értelméről s beszéde alatt játszották. Közben a tűzharcosok tisztelgették és alatt a zenekarok a Himnuszot, majd a Szózatot játszották. Közben a tűzharcosok tisztelgették és az ünnepi közönség is énekelte azokat.

Este a tűzharcosok fátylás felvonulása következett az iparos otthontól a Hősök teréig. A teret Fekete Károly festőművész nemes ízlésű tervei és rendezése szerint díszítették és kivilágították, s a 96 elesett érmihályfalvi hős emlékére dr. Silyom Fekete István, majd Homolay József alezredes, járási katonai parancsnok mondott kegyeletos beszédet.

Este 9 órától kezdve táncmulatság volt a szabadkörben.

SZINHÁZ

A Budapesti Színészek Erdélyi Együttesének nagyváradi vendégjátéka

Október 25. péntek este 8 órakor: **Ünnepi prólóg**, utána Paul Athelme, Orbók Atilla: **Abbé**, a hit megrázó drámája.

Szombat este 9 órakor: **Frontharcosok**. Vitéz Somogyváry Gyula drámája.

Vasárnap délután 5 órakor: **Abbé**.

Vasárnap este 9 órakor: **Frontharcosok**.

Hétfő este 8 órakor: **Kitagadottak**. Vitéz Somogyváry Gyula drámája.

Kedd este 8 órakor: **Kitagadottak**.
— **Jegyek a fenti előadásra elővételben már válthatók a színház jobboldali elővételi pénztáránál naponta délelőtt 10-1-g és délután 4-6 óráig.**

Harsányi Rezső

a világháború előtti kolozsvári Nemzeti Színház jeles Shakespeare- és Molière-színésze, aki húsz év óta a budapesti színházok büszkesége, aki Földes Imre: *Tüzek az éjszakában* című darabjában a nagyváradi színház mártír sugóját kétszázötvenszer játszotta, vezeti a **Budapesti Színészek Erdélyi Együttesét**. Az együttes pénteken, 25-ikén este 8 órakor ünnepi előadással kezdi nagy érdeklődéssel várt előadásai sorozatát. Az ünnepi előadásra a magyar színészet nagy évfordulója ad alkalmat. Ezen napon tartotta 150. év előtt az első magyar nyelvű színházi előadást a budapesti Városi Színházban **Kelemen László**, a legelső magyar színházigazgató.

Ünnepi nyitány és prólóg után **Harsányi Rezső** legjobb szerepében az **Abbé**-ben mutatkozik be. Az isteni igazságha vetett hitet, a gyógyás szentségét glórfikáló drámának ezt a grandiózus szerepét Harsányi filmen is eljátszotta a **Czapik** Gyula püspök és vitéz **Somogyváry Gyula** által filmmű átírt **Örök titok** című filmdrámában.

Harsányi mellett a bemutatkozó előadásban a Budapesti Színészek Erdélyi Együttesének valamennyi tagja kiválóbbal, kiválóbb alakítással szerepel. Legelsősorban **Keresztessy Mária** Budapest ünnepelt írő-színésznője, aki egyik legemlékezetesebb saját darabja főszerepében a **Férfiszerelem**ben aratta a Belvárosi Színházban, aztán a Budapesti Színészek Erdélyi Együttesének férfi sztárja **Toronyi Imre**, akit a budapesti kritika „a legszebben beszélő magyar színész”-ként tart nyilván, s aki a második este darabjának, a **Frontharcosok**nak főszerepében fog tulajdonképpen bemutatkozni. **Szende Mária** a két év előtti Szegedi Szabadtéri

Játékok drámai hősnője és **Lackó Aranka**, **Gazdy Aranka**, **Egyed Lenke**, mind régi erdélyi ismerőseink, de itt kezdte pályáját **Thury Elemér** is, **Hoykó Ferenc** és **Vándory Gusztáv** is, akik mind nagyszerű szerepekben lépnek az első erdélyi színház deszkáira. Külön díszre az előadásnak, — amelyet Budapest egyik legjobb rendezője **Sármassy Miklós** rendezett — a budapesti film és színház két neves és jellegzetes jellemzője: **Boray Lajos** és **Szöréghy Gyula**, de többiek is mind — az egész Együttes — Budapest színházkultúrájáról fog szinte névjegyet adni a bemutatkozó előadásban. Az előkelő együttesre való tekintettel mérsékelten felemelt áron előadásra kerülő jegyek szerdától kaphatók a színházi pénztárnál.

Szathmáry Endre és Putnik Bálint színjátszási engedélyt kapott Nagyváradra

Az „Erzsébet” című nagyoperettje kezd meg működését a színházban

Vitéz Rajnay tábornok városparancsnok, október 21-iki kelettel közölte Szathmáry Endre és Putnik Bálint nagyváradi színigazgatókkal, a fővezérség rendeletét, amely színjátszási engedélyt ad számukra. A rendelet kötelezi a két színigazgatót, hogy társulatukat a korszellem követelményeinek megfelelően haladéktalanul alakítsák át.

Putnik Bálint színigazgató ma Budapestre utazik az új együttes összeállításához szükséges színészek és színésznők szerződésének céljából.

A jövő hét elején már az új társulat kezd meg a Szigligeti színházban az Erzsébet című hazafias nagyoperett próbáit. Az előadásokat pedig november 7-én kezdik meg ünnepélyes keretek között.

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

BELVÁROSI: FERJET KERESSEK.
APOLLÓ: KELET FELE.
DORIAN: GÜL BABA.

Ne kísérletezzen!

Cserépkályhát kizárólag a bevált Hardtmuth rendszer szerint rakassa át, mellyel Legujabb stílusú és színű chamotte kályhák, kandallók nagy választékban! Szerelés - Atrakás - Javítás

„Bafiso” KERAMIK

Cserépkályha lerakat. — Színház mögött
Fieusch József keramikus mérnök
Szilágyi Dezső-u. 3.

Telefon 17-76

Nagyvárad Városi Vasút R.-T.

Hirdetmény

Értesítjük a t. közönséget, hogy a Városi Katonai Parancsnokság a fűzetjegyek és a bérletjegyek árát, pengő értéken az alábbiak szerint állapította meg:

A) Fűzetjegyek.

10 drb. 14 filléres szakaszjegyet tartalmazó fűzet ára	1.20 pengő
10 „ 18 filléres vonaljegyet tartalmazó fűzet ára	1.40 „
10 „ 22 filléres átszálló jegyet tartalmazó fűzet ára	1.60 „
10 „ 24 filléres kétszeri átszálló jegyet tartalmazó fűzet ára	2.00 pengő.

Fűzetjegyek kaphatók telepünk főpénztáránál, az ellenőrknél és a következő üzletekben, illetőleg dohánytözsékben:

Cziller Imre áruháza, Szent László-tér,
Hegedüs Hirlapiroda, Rákóczi-út.
Bakó Matild dohánytözsde, Teleki-utca 4.
Zitzmann József, dohánytözsde, Széchenyi-tér 6 szám.

B) Havi bérletjegyek.

1. Bárki részére:	
egy vonalra	7 pengő
két vonalra	9 „
összes vonalakra	11 „
2. Köztisztviselők részére:	
Egy vonalra	5 „
két vonalra	7 „
összes vonalakra	9 „
3. Városi tisztviselők részére:	
egy vonalra	4 „
két vonalra	6 „
összes vonalakra	7 „
4. Tanulók és munkások részére:	
egy vonalra	3 „
két vonalra	4 „
összes vonalakra	6 pengő.

A bérletjegyekhez arcképes igazolványokat szolgáltatunk ki egy évi érvényességgel. A most kiadott arcképes igazolványok 1941. december 31-ig érvényesek. Az arcképes igazolványokért 20 fillér fizetendő és kiállításukhoz egy 6x6 nagyságú, — nem kartonra ragasztott — fénykép szükséges.

Köztisztviselői arcképes igazolványt kiállítunk mindazok részére, akiknek MAV. félárú jegyváltásra jogosító igazolványuk van, illetőleg akik igazolják, hogy a folyó tanévben az iskolát látogatják. Munkások pedig az OTI-től hoznak igazolványt.

A bérletjegyeket és arcképes igazolványokat központi telepünk főpénztára adja ki 8 órától 14 óráig. A hó utolsó és első napjaiban főpénztárunk a bérletjegyek kiadása céljából reggel 8 órától 12 óráig és 14 órától 18 óráig, vasárnap és ünnepnapokon 9 órától 12 óráig áll a közönség rendelkezésére.

Nagyvárad Városi Vasút
Üzletigazgatósága.

Pályázati hirdetés

Az oroszhegyi római katolikus egyházközség (Udvarhely megye) kántortanítói és egy tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmuk a rendes tanító fizetés. Kántornak ezenfelül: havi 1000 lei (35 P) természetben, lakás és stóla.

Tecendjük az előírások, illetve díjlevel szerint.
Pályázati határidő november 5.

Egyháztanács.

Sziámban sorozatos tüntetések vannak az Indo-Kinából való osztokodásért

Japán és Szovjet-Oroszország kapcsolatai egyre javulnak

Rómából jelentik: A *Popolo di Roma* bangkoki jelentése szerint Thailand (az eddig Siam néven ismert ország) miniszterelnöke rádióbeszédet mondott, melyben hangzott, hogy Thailand továbbra is követeli Indo-Kinával való határainak módosítását. Thailand el van szánva, hogy elvesztett területeit visszaszerezze. Igyekszik ezt a területet erőszak alkalmazása nélkül visszaszerezni, de ha mégis szükség lenne erőszakra, Thailand attól sem riad vissza. Mindenesetre igyekszik majd az esetleges háború határait korlátozni. Nem hajlandó olyan francia bizottsággal tárgyalni, melynek nincs felhatalmazása az új határ megvonására. Az ország lakossága egyre erőteljesebben mozdul meg Indo-Kinával szembeni követeléseinek érvényesítése érdekében és a tüntetések egymást követik.

Rómából jelentik (MTI): A *Popolo di Roma* sanghaji jelentése szerint egy mandzsu lap moszkvai jelentése közli, hogy az ottani

japán nagykövet kijelentette, Japán és Szovjet-Oroszország kapcsolatai egyre javulnak, különösen a legutóbbi japán-olasz-német háromhatalmi egyezmény nyomán. Japán külpolitikája — úgy mond — olyan elgondolásokon nyugszik, hogy elősegíti a szovjet-japán légkör tisztázását.

Az amerikaiak Hankauból elköltöztek.

Sanghájból jelentik (Reuter): Hankaui távirat szerint egy csoport amerikai, akiket a városból elköltöztettek, hétfőn útnak indult Sanghájba. Elutazásuk a japán hadműveletek miatt vált szükségessé. Mukdenből is elköltöztették az amerikaiakat. Peipingből (Pekingből) 250 amerikai nő és gyermek készül elköltözni.

**Ha eredményt akar,
kérjessen a Magyar Lapok-ban!**

Aptékhirdetések

Szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

Allást keres

Öskeresztény
magántisztviselő, szép írással, jó gépirással elhelyezkedne. Lajtafalvy, v. Architectilor 5. Kertváros.

Házakhoz
ajánlkozik ügyes varrónő. Nagyvárad, Speranta-u. 43. (Györky-telep.)

Allást nyek

Jömegjelenésű
keresztény kifizetői felvétetik. Cziller Áruház.

Tanulót,
Mátyás király-ut. 54. szabadsághoz felveszek.

Lakás

2 szobás
fürdőszobás, komplett, parkettás, új lakások 22.000 lei évi bérért kiadók Körös-utca. Felvilágosítással szolgál dr. Sebestyén ügyvéd, Nagyvárad, Szaniszló-utca 18. szám.

2x3 szobás lakás
kiadó. Nagyvárad, Petőfi-u. 2.

November 1-re
kiadó törvényszék mellett 2 szobás, fürdőszobás, külön épületben lévő modern garzon lakás. Nagyvárad, Ritoók Zsigmond-u. 6-a.

Kiadók

2, 3 és 4 szobás, halos modern lakások. Nagyvárad, Hitler Adolf-u. 24. Telefon 11-04.

Központban

3 szobás modern lakás kiadó. Telefon 12-36.

Kiadó

4 szobás magánház központban. Érkezni: dr. Ulferti, 3-tól 5-ig. Telefon 22-98.

Különbejárato

butorozott szoba azonnal kiadó. Szal Ferenc-utca 29.

Kiadó

új, modern 1 és 2 szobás lakások. Érkezni 10-12-ig Balán u. 5. sz. alatt a házmesternél.

Adás-vétel

Szólótulajdonosok figyelmébe!

Nagyban és kicsinyben szállításra kaphatók minden fajú téli és nyári gyümölcsfa és ribizli, pöszmete, csemeték, nagyon szolid árban. Érkezhetni lehet: Szent János-u. 53.

Újság-makulatura
kapható a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Eladó

olcsón, komplett világos sima háló, hencser és egyéb háztartási dolgok. Mezey Mihály-utca 2. I. em. 4.

Szent József Kulturházban

eladó egy 8 csöves és egy 6 csöves Zephrókályha, teljesen jó állapotban. Érdeklődni lehet a római katolikus püspöki irodában vagy a Kulturház gondnokánál, Szent József-u. 23. szám.

Különféle

Kézzelkötött

elegáns ágykabátok, gyermekruhák, tejkötők, sapkák, raktáron. Szvettereket gyönyörűen javítok. Harisnyatalpalás, kesztyűjavítás: Bodánénál, Kosuth-u. 16. Kéziunkaüzlet.

Bocskay sapkák,

katonai parancsnokság által elrendelt kivételben legolcsóbban Cziller Áruházban.

Találatott

a városházával szemben Kozák Erzsébet munkakönyvét tartalmazó ridikül. Igazolt tulajdonos átvenni a Horthy Miklós-ut. 40. sz. menekültek őrpáncsnoki irodájában.

Értesitem

a n. é. közönséget, hogy szabóműhelyemet Brassóból áthelyeztem. Szíves pártfogást kér Kisgyörgy Elek szabómester, — Nagyvárad, Gillyányi-ut. 10. szám.

INGATLANT

venni, eladni, cserélni akar, forduljon dr. Simonyi ingatlanforgalmi irodához, Nagyvárad, Rákóczi-ut. 2.

Szakképzett

ötvös, vésnök és rajzoló keresztny, magyar családos, kevés pénzzel keres társat egy kisebb, e szakmába vágó iparművészeti szalonhoz. Grafikai munkákban is jártas. Cim: Lukács György-u. 70. (volt 54.) Székely.

Női kosztümök

és kabátok készülnek a Bach szalonban, Nagyvárad, Szalárdi-utca 16. Előnyös árak! Legujabb szabás! Szép munka!

Akik

magánháza, bérházat, birtokot, üzletet vagy bármilyen ingatlant eladni, venni akarnak, keressék fel bizalommal Popovics irodát, — Nagyvárad, Szent János u. 6. Telefon: 1567.

Iratok

fordítását és másolását hitelesítve gyorsan eszközöl. „Express” ügynőszéki iroda nagyvárad, Szechenyi-tér 12. szám.

Elvállalom

Erdély részére gyarak és iparvállalatok képviselőjét, öskeresztény kereskedőt, Ackermann Péter, — Nagyvárad, Beöthy Ödön-u. 76.

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA RT

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:

Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc

a Szent László-nyomdát igazgatója

KÉSZÜLT A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA RÉSZVÉNYTARSASÁG KÖRFORGÓGÉPÉN. NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5. SZ.